

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření mateřské školy
Financial management of the Kindergarten

Student:	Jana Železnovová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Železnovová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa

Téma: Hospodaření mateřské školy
Financial Management of the Kindergarten

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Mateřské školy v rámci školství ČR
 3. Charakteristika a hospodaření mateřské školy
 4. Zhodnocení hospodaření mateřské školy
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita řízení mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8.
- MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ a Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2011*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 324 s. ISBN 978-80-7357-626-4.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 166 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

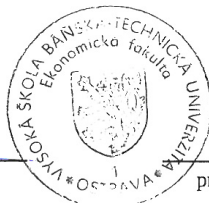
Vedoucí bakalářské práce: **Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a internetové zdroje uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Ostravě, 11. 5. 2012

.....
Jana Železnovová

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu práce Ing.Bc. Jiřímu Bečicovi, Ph.D., za pozornost, kterou věnoval mé bakalářské práci a za ochotu, trpělivost a odborné vedení při konzultacích.

Obsah

1. ÚVOD	2
2. MATEŘSKÉ ŠKOLY V RÁMCI ŠKOLSTVÍ ČR	4
2.1 Veřejný sektor	4
2.2 Neziskové organizace	5
2.2.1 Příspěvkové organizace a jejich hospodaření	7
2.2.2 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků	9
2.2.3 Příspěvkové organizace v oblasti školství a jejich financování	12
2.3 Úloha a postavení předškolního vzdělávání v ČR	17
2.3.1 Cíle a organizace předškolního vzdělávání	18
2.3.2 Vzdělávací politika v mateřských školách	20
3. CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	21
3.1 Příjmy mateřských škol	21
3.2 Výdaje mateřských škol	21
3.3 Normativní financování Mateřských škol	22
3.3.1 Republikové normativy	22
3.3.2 Krajské normativy	23
3.4 Mateřská škola Severní	28
3.4.1 Charakteristika Mateřské školy Severní	28
3.4.2 Hospodaření MŠ Severní	33
4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	39
4.1 Výnosy organizace	39
4.1.1 Příspěvky Krajského úřadu	39
4.1.2 Příspěvky zřizovatele	42
4.1.3 Vlastní výnosy	44
4.1.4 Ostatní výnosy	45
4.2 Náklady organizace	46
4.2.1 Náklady na přímé neinvestiční výdaje organizace	46
4.2.2 Náklady na provoz organizace	47
4.3 Tvorba a čerpání fondů	51
4.4 Hospodářský výsledek organizace	54
5. ZÁVĚR	57

1. ÚVOD

Nejen přístup k dítěti a komunikace s ním, ale i pojetí, obsah vzdělávání a metody v mateřských školách procházejí významnými proměnami. Úroveň našeho předškolního vzdělávání je v mnoha ohledech srovnatelná s vyspělými evropskými i zámořskými státy. Jsou ukazatele, v kterých je dokonce předčí. Jsme mistry především v oblasti učení vědomostem a dovednostem, snažíme se učit děti morálním postojům, vytvářet mezi nimi pozitivní vztahy. Máme na paměti, že v mateřské škole jsou pokládány základy celoživotního učení a především že to, čemu se v mateřské škole naučíme, je obvykle trvalé a provází nás to celým životem. Je smutné, že si tuto výjimečnost předškolního vzdělávání uvědomují většinou pouze předškolní pedagogové a lidé, v jejichž oboru se předškolními dětmi zabývají. Je běžnou praxí, že politici považují předškolní vzdělávání za nadstandardní aktivitu, která krátí finance státu i obecním rozpočtům. Vysoké počty dětí ve třídách jsou jasným důkazem, že význam předškolního vzdělávání zatím není v našem státě zcela pochopen.¹

Je důležité, aby předškolní vzdělávání disponovalo dostatkem finančních prostředků na mzdy pedagogů, kteří nejenže svou prací dávají základy budoucím žákům a studentům, ale také se snaží vést děti ke zdravému, krásnému a čistému způsobu života, vzájemné ohleduplnosti, ochotě si pomoci, chránit si zdraví, přírodu a životní prostředí v návaznosti na rodinnou výchovu. Je třeba si sebekriticky přiznat, že v některých případech suplují povinnosti, které náleží do kompetence rodičů a měli by být za tuto činnost po zásluze odměněni. Ovšem nejen na mzdy je potřeba v mateřských školách finančních prostředků. Děti by měly trávit čas v příjemném a útulném prostředí, kde si budou moci hrát s hračkami a vzdělávat se pomocí učebních pomůcek a her, rozvíjet svou motoriku, své umělecké či jiné nadání, k čemuž je zapotřebí také nemalé množství financí.

Tématem bakalářské práce je hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost mateřské školy. **Cílem práce je specifikovat zdroje finančních prostředků Mateřské školy Severní v městě Hlučín, kdy zřizovatelem organizace je Město Hlučín a následně zhodnotit její hospodaření.** Pro naplnění cíle bude použita metoda popisu, analýzy, a komparace.

¹ SVOBODOVÁ, E. *Vzdělávání v mateřské škole*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010.

Práce je založena na analýze hospodaření příspěvkové organizace Mateřská škola Severní v Hlučíně v letech 2006 - 2010.

Teoretická část je věnována popisu veřejného sektoru, neziskovým organizacím, kdy vzhledem k cíli práce není zapotřebí se podrobně zabývat organizačními složkami státu, ani veřejnoprávními společnostmi. Pro práci také není podstatná existence příspěvkových organizací státu, a proto se věnuje pouze příspěvkovým organizacím územně samosprávných celků. V logické návaznosti dále pokračuje popisem příspěvkových organizací v oblasti školství, zejména pak školství regionálního. Závěr první části bakalářské práce je věnován předškolnímu vzdělávání v České republice v obecné rovině. Další kapitola práce se zabývá příjmovými a výdajovými položkami mateřských škol. Dále podrobněji popisuje systém normativního financování školství v České republice a vysvětluje všechny potřebné ukazatele daného systému. Poté již přechází od teoretické části práce k praktické.

V praktické části jsou představeny základní údaje vybrané mateřské školy, její organizace, poslání, počty zaměstnanců, počty žáků v jednotlivých pěti sledovaných letech, poté dochází k rozboru hospodaření dané organizace. Jsou zde vymezeny její zdroje finančních příjmů a jejich vynakládání. Následně dochází ke zhodnocení hospodaření.

V závěru práce je celá problematika bakalářské práce shrnuta.

Pro práci je použito odborné literatury, zákonů, webových stránek a interních zdrojů Mateřské školy Severní, zejména Rozborů hospodaření let 2006 – 2010.

2. MATEŘSKÉ ŠKOLY V RÁMCI ŠKOLSTVÍ ČR

Vzdělávání a školy vůbec posuzujeme z ekonomického hlediska jako jedno z důležitých odvětví veřejného sektoru, jež produkuje převážně veřejné statky a rozhodujícím způsobem tak přispívá ke kultivaci lidského potenciálu.

2.1 Veřejný sektor

„Veřejný sektor (dále jen VS) je v každém státě významnou částí národního hospodářství. Existence VS se považuje za důsledek selhání trhu. Veřejný sektor a soukromý sektor je charakteristickou symbiózou, vzájemně prospěšným soužitím, v tzv. smíšené ekonomice. Oba sektory, veřejný, který je neziskovým, i soukromý, který je ziskovým, se vzájemně podmiňují a doplňují. Selhává – li jeden z nich, dojde k nástupu druhého. Selháním soukromého sektoru dochází k rozvoji veřejného sektoru.“²

Posláním veřejného sektoru je:

- zabezpečovat veřejné statky pro občany,
- napravovat a odstraňovat i další důsledky tržního selhání, např. negativní externality.

Hospodářská politika určuje funkce veřejného sektoru, úkoly a priority (např. požadovanou úroveň základního vzdělání, úroveň – standard požadované základní zdravotní péče apod.) a nástroje, jež povedou k dosažení cílů, např. výkonové normy, standardy (učební osnovy apod.), ale i finanční nástroje – finanční limity, finanční ukazatele, apod.

Často se hovoří o veřejné politice, jejímž nástrojem je veřejný sektor. Vymezení funkcí VS je nejednotné. VS se přisuzují 3 základní funkce.

Ekonomická funkce znamená zabezpečování veřejných statků, případně odstraňování následků zejména negativních externalit z důvodů selhání trhu. Ve VS se vytvářejí pracovní příležitosti, což má v samotném důsledku vliv na celkovou míru zaměstnanosti.

² PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. Str. 29

Sociální funkce ukazuje prospěšnost výsledků VS – služeb zejména pro sociálně slabší vrstvy obyvatel – např. v oblasti sociální péče a neziskových organizací ve VS, které služby zajišťují pro sociálně potřebné občany. VS ovlivňují sociální vazby, sociální postavení občanů.

Politická funkce, čímž se často rozumí využití VS v politickém boji, v procesu veřejné volby. Činnost VS ovlivňuje hospodářská politika, která má charakter veřejné politiky. Důvodem je skutečnost, že její cíle i nástroje jsou předmětem veřejného rozhodování v zákonodárném sboru, u komunální politiky v zastupitelstvu obce.

K základním činnostem, resp. ekonomicko-sociálním funkcím veřejného sektoru patří

- zajistit potřebné veřejné statky,
- zabezpečit často i tzv. hraniční statky (ekonomické statky, jež jsou na pomezí mezi soukromými a veřejnými statky),
- snažit se vytvořit podmínky pro fungování soukromého sektoru a zajistit produkci soukromých statků v případech, kdy dochází k selhání tržní sektoru, nebo s nimi souvisí jev externality,
- přispět k ekonomickému růstu (vytvořit podmínky pro růst zaměstnanosti, pro zkvalitnění lidského života),
- dosáhnout větší spravedlnosti v rozdělování.

2.2 Neziskové organizace

„Pro neziskové organizace (dále jen NO) je významnou charakteristikou, kdo je jejich zřizovatelem, či zakladatelem. Jestliže stát a územní samospráva, pak hovoříme o vládních neziskových organizacích. Pokud soukromé subjekty a církve, jedná se o nevládní neziskové organizace.

Další významnou charakteristikou, jež napomáhá rozlišení typu neziskové organizace, je vlastnictví, vlastnická práva a podle jakého práva nezisková organizace vznikne. Veřejnoprávní NO zřizuje stát a územní samospráva podle veřejného práva a majetek je ve veřejném vlastnictví. Soukromoprávní NO jsou zřizovány podle soukromého práva a majetek je v soukromém vlastnictví.

V ČR jsou veřejné služby (statky) stále zajišťovány pro občany zejména prostřednictvím veřejného sektoru, tzn. prostřednictvím institucí, veřejnoprávních neziskových organizací, jež jsou zřizovány na úrovni státu, kdy zřizovatelem jsou ústřední orgány státní správy, i na úrovni jednotlivých stupňů a článků územní samosprávy, kdy zřizovatelem jsou jednotlivé obce a kraje.“³

Veřejnoprávní neziskové organizace:

- **organizační složky státu**, které nemají právní subjektivitu, jsou zřizovány státem a územní samosprávou,
- **příspěvkové organizace** s právní subjektivitou, které zřizuje stát, resp. ústřední orgány státní správy a územní samospráva,
- **obecně prospěšné společnosti**, jež jsou zřizovány územní samosprávou.

NO jsou formálně založeny, mají institucionální strukturu a organizační formu. NO nejsou zakládány za účelem podnikání a dosahování zisku. Jejich úkolem je splnění veřejně prospěšných cílů a zabezpečení veřejných statků.

Ve zřizovací listině každé veřejnoprávní NO musí být přesně specifikován cíl, pro který je zřizována, musí být jasně vymezen její statut, náplň její činnosti, druhy zabezpečovaných veřejných statků. Musí být jasně a přesně specifikován majetek, který zřizovatel své neziskové organizaci poskytne pro zajištění veřejných statků, tzn. účel využití majetku. Musí být přesně specifikována i dispoziční práva k takovému majetku. Organizační forma NO a náplň činnosti dané organizace, ale i skutečnost, kým je zřizována, ovlivňuje nejenom způsob nakládání s majetkem, ale i způsob financování potřeb dané organizace a strukturu jejich finančních zdrojů.

Rozlišení typů neziskových organizací a rozlišení podle zřizovatele má význam. Napojení hospodaření veřejnoprávní neziskové organizace, nejčastěji organizační složky (dále jen OS) nebo příspěvkové organizace (dále jen PO) na veřejný rozpočet svého zřizovatele je velmi intenzivní. Veřejnoprávní NO jsou těsně napojeny na veřejné rozpočty, zatímco soukromoprávní NO využívají pro své financování ve větší míře různé zdroje financování. To ovšem neznamená, že tyto organizace

³ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. Str. 61

nemají k rozpočtové soustavě finanční vztahy. Ty mohou mít charakter dotací, daňových úlev či osvobození.

Výše dotací z výdajů příslušného rozpočtu v rozpočtové soustavě, jež znamenají podíl v celkových příjmech NO, závisí na tom, kdo je zřizovatelem, resp. zakladatelem příslušné NO.

Nejvíce finančních prostředků z rozpočtů obcí a krajů plyne na zajištění veřejných statků organizacemi v lokálním a regionálním VS a tyto alokační výdaje tvoří rozhodující podíl v rozpočtech obcí a krajů, přičemž část z těchto prostředků má i charakter mandatorních výdajů.

Vzhledem k charakteru práce již není dále potřeba se zabývat organizačními složkami státu, ani obecně prospěšnými společnostmi.

2.2.1 Příspěvkové organizace a jejich hospodaření

PO využívají pro svou činnost, což je produkce veřejných statků, zejména majetek, který jim zřizovatel dá do správy a jejich povinností je o něj pečovat. Pro financování svých výdajů využívají příjmy, které ze své činnosti dosahují, jimiž jsou zejména uživatelské poplatky. Ty ovšem často nepokryjí ekonomicky nutnou výši nákladů, poněvadž PO zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu. Nejsou tedy ekonomicky soběstačné. Proto dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky ve formě příspěvků. PO dále hospodaří s prostředky vlastních peněžních fondů, ale také mohou získávat peněžité dary od různých subjektů, mohou pořizovat další majetek. Finanční vztahy k rozpočtu zřizovatele a hospodaření příspěvkových organizací jsou upraveny oběma zákony o rozpočtových pravidlech. PO dále hospodaří s prostředky svých peněžních fondů, jejichž zůstatky se na konci roku převádějí do roku následujícího.⁴

Rezervní fond je tvořen zlepšeným výsledkem hospodaření příspěvkové organizace, jež je snížen o případné převody do fondu odměn. Výsledek hospodaření musí být schválen zřizovatelem po skončení roku. Tento zlepšený výsledek hospodaření je vytvořen za situace, že skutečné výnosy hospodaření PO jsou spolu s přijatým

⁴PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008.

provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Zdrojem tohoto fondu mohou být též peněžní dary.

Tento fond používá PO k:

- dalšímu rozvoji své činnosti,
- časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady,
- úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně,
- úhradě své ztráty za předchozí léta.

Investiční fond zajišťuje financování investičních potřeb a jeho zdrojem jsou např. odpisy z hmotného a nehmotného majetku, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, dary a příspěvky od jiných subjektů, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku (v případě schválení zřizovatelem), výnosy z prodeje majetku ve vlastnictví PO, převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

Tento fond PO se používá k

- financování investičních výdajů,
- úhradě investičních úvěrů nebo půjček,
- odvodu do rozpočtu zřizovatele,
- posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku, jež je v užívání PO.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. PO může vytvořit tento fond na základě schválení výše zlepšeného výsledku hospodaření a jeho rozdělení zřizovatelem. Fond slouží k pokrytí odměn zaměstnancům. Přednostně se z fondu odměn hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.

Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) se vytváří základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci.

Na základě účetní závěrky dojde k vyúčtování skutečného přidělu. Je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vytváří se pro zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k PO, žákům středních odborných učilišť a učilišť, vědeckým aspirantům, důchodcům, jež pracovali pro PO, příp. rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým i právnickým osobám.

Zřizovatel má nesčetné množství nástrojů pro kontrolu hospodaření a majetku svěřeného do správy PO. Zde spadají i zákonem stanovené povinnosti provádět kontroly hospodaření zřízené PO.

PO je po předchozím písemném souhlasu zřizovatele oprávněna také uzavírat smlouvy o půjčce, nebo o úvěru. Také může pořizovat věci nákupem na splátky, nebo smlouvou o nájmu s právem koupě, ale také jen se souhlasem zřizovatele. Není oprávněna nakupovat akcie či jiné cenné papíry, nesmí akceptovat, ani vystavovat směnky, či být směnečným ručitelem. PO také nemá pravomoc poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého FKSP. Dále není oprávněna zřizovat či zakládat právnické osoby a mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.⁵

2.2.2 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

Kraje a obce zřizují PO pro takové činnosti ve své působnosti, jež jsou z valné většiny neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

PO se vykytuje nejvíce v oblasti poskytování smíšených veřejných statků. A to v kulturní oblasti, ve školství, při zajišťování sociálních služeb, ve zdravotnictví, ve výzkumných organizacích aj.

PO hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně prostředků ze zahraničí.

⁵ MOCKOVČIAKOVÁ, A.; PROKŮPKOVÁ, D.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2011*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011

PO hospodaří na základě rozpočtu, který může zahrnovat pouze náklady a výnosy související s činnostmi vymezenými ve zřizovací listině, případně stanovenými jinou zákonnou normou. O využití výsledků hospodaření PO rozhoduje zřizovatel.⁶

Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, ale zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje. Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu v několika případech. Jestliže její plánované výnosy překračují její plánované náklady, pokud jsou investiční zdroje PO větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele a v případě porušení rozpočtové kázně.

Porušení rozpočtové kázně se PO dopustí tím, že použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem, nebo převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví zákon 250/2000 Sb. nebo než rozhodl zřizovatel, pokud použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel, než stanoví zákon 250/2000Sb. nebo jiný právní předpis, jestliže použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle zákona 250/2000 Sb. nebo překročí-li stanovený, či přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn.

Za porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel příspěvkové organizaci odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo. Zřizovatel má možnost snížit nebo prominout odvod za porušení rozpočtové kázně, a to na základě písemné žádosti příspěvkové organizace podané do 1 roku od uložení odvodu.

Vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných, objektivně působících příčin.

⁶ Halásek, D. *Veřejná ekonomika*. 2. vyd. Opava: OPTYS, spol. s r.o., 2007

Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, rozpočet zřizovatele zprostředkovává vztah příspěvkové organizace ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti. Jde-li o příspěvkovou organizaci zřízenou obcí, také k rozpočtu kraje.

Rozhodnutí o **zřízení** příspěvkové organizace a schválení zřizovací listiny je výhradní pravomocí zastupitelstva obce. Zřizovací listina musí obsahovat všechny náležitosti, které jsou uvedeny v § 27 zákona č. 250/2000 Sb., zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Náležitosti zřizovací listiny:

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou. Do svého vlastnictví může příspěvková organizace nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to bezúplatným převodem od svého zřizovatele, darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele, děděním (pokud nemá písemný souhlas zřizovatele je povinna dědictví odmítnout), jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Ke **vzniku**, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo **zrušení** příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž též určí, v jakém rozsahu

přechází její majetek, práva a závazky na nové, nebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace, může dojít pouze u příspěvkových organizací téhož zřizovatele. Vznik i zánik organizace je zřizovatel povinen oznámit v Ústředním věstníku České republiky a to do patnácti dnů od uvedené skutečnosti. Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace a také podává návrh na zápis příspěvkové organizace do obchodního rejstříku.⁷

2.2.3 Příspěvkové organizace v oblasti školství a jejich financování

Ve školství a vzdělávání se setkáváme v podstatě se všemi třemi základními druhy statků, tj. s čistými veřejnými statky, smíšenými statky a i se statky privátními.

Ústředním ekonomickým problémem ve školství a vzdělávání vůbec, je měření a hodnocení výsledků tvorby lidského kapitálu. Ekonomickým a následně i společenským problémem tohoto odvětví je měření výstupů jako předpokladů pro poskytování příslušných zdrojů, ať finančních nebo materiálních, či jiných. Pro měření velikosti toků a dopadů do lidského kapitálu lze např. použít metody:

- počet žáků, studentů či posluchačů v příslušné škole nebo vzdělávacím zařízení,
- výše výdajů na příslušný druh vzdělávání tj. investice a provoz školy, zařízení aj.

Ani jedna z metod však není schopna zohlednit kvalitu výstupů ve vztahu k velikosti vstupů. Je velmi obtížné objektivně rozhodnout o alokaci příslušných zdrojů, jež zajišťují existenci příslušných škol a vzdělávacích zařízení v určitém místě, v určitém čase, v určitých situacích aj.

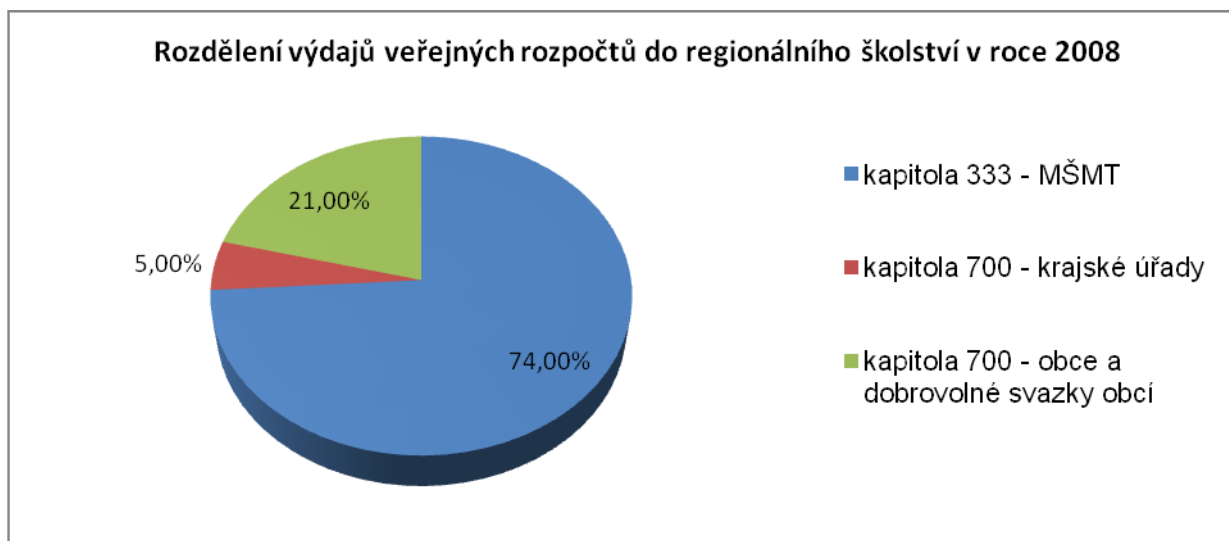
Převážná část školství v ČR je financována z některého druhu veřejného rozpočtu, tj. z rozpočtu státního, krajského nebo municipálního, protože školní vzdělávání je pokládáno převážně za veřejný statek. Stát má nejen zájem na produkci příslušných statků v oblasti školství, ale také na jejich spotřebě. Kvalita vzdělávacího procesu v různých školních zařízeních je kromě jiného závislá na dostatku finančních a jiných prostředků, které má příslušný provozovatel školního zařízení v určitou dobu

⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

a na určitém místě k dispozici. Česká republika garantuje svým občanům bezplatné základní a střední vzdělání.⁸

Financování školství představuje ty finanční prostředky, které jsou na základě schváleného státního rozpočtu přiděleny kapitole 333 – resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Druhým základním zdrojem finančních prostředků pro školství jsou příspěvky obcí a měst na hospodářský provoz různých předškolních zařízení, školních jídelen, mateřských a základních škol aj. Obce potřebné finanční prostředky získávají jako účelovou neinvestiční dotaci ze státního rozpočtu rozdělovanou prostřednictvím orgánu Krajského úřadu. Ovšem tyto prostředky zdaleka nedostačují a obce musí na jejich financování vyčleňovat další prostředky ze svých rozpočtů. Z celkových provozních (neinvestičních) výdajů je 60 – 65 % určeno na mzdy.⁹

Graf 2.2.1 Rozdělení výdajů veřejných rozpočtů do regionálního školství

Zdroj: MŠMT. Analýza současného systému financování školství. 2010. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?nastenka>, vlastní zpracování, 2012

⁸ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008.

⁹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. Str. 308

Z grafu 2.2.1, je zřejmý podíl výdajů veřejných rozpočtů na regionální školství. Celkový objem peněz vložený do regionálního školství v roce 2008 byl 107 219,651 mil. Kč. Je zřejmé, že podíl výdajů kapitoly 333 – resortu MŠMT, zaujímá bezmála tři čtvrtiny veškerých výdajů, což je 79 916,95 mil. Kč. Krajské úřady přispívaly v tomto roce 4 879 mil. Kč a obce a dobrovolné svazky obcí částkou 22 423,7 mil. Kč.

Z hlediska financování se školství rozděluje na:

- přímo řízené a financované školství,
- regionální školství,
- ostatní přímo řízené organizace.

Regionální školství zahrnuje mateřské školy a předškolní zařízení, základní školy, včetně nižších ročníků víceletých gymnázií, speciální školy, gymnázia, střední odborné školy, vyšší odborné školy, základní umělecké vzdělávání, zájmové vzdělávání a jazykové vzdělávání.

O hospodaření s finančními prostředky v regionu rozhodují ty instituce, které vykonávají státní správu v příslušném školství. Jsou to obce, odbory školství krajských úřadů, MŠMT, Česká školní inspekce (dále jen ČŠI), Školské rady, ředitelé škol a ředitelé předškolních zařízení nebo školských zařízení. O velikosti rozpočtu pro jednotlivé školy a školská zařízení rozhoduje počet žáků a dětí.¹⁰

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy vede Rejstřík škol a školských zařízení všech zřizovatelů. Zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které přiděluje ze Státního rozpočtu, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí. MŠMT po stránce hospodářské rozepisuje v celém rozsahu finanční prostředky vyčleněné ze Státního rozpočtu pro školy zřízené obcemi a svazky obcí, kraji a školská zařízení jiných zřizovatelů, s výjimkou těch, které jsou hrazeny z jiných zdrojů. Finanční prostředky ze Státního rozpočtu jsou

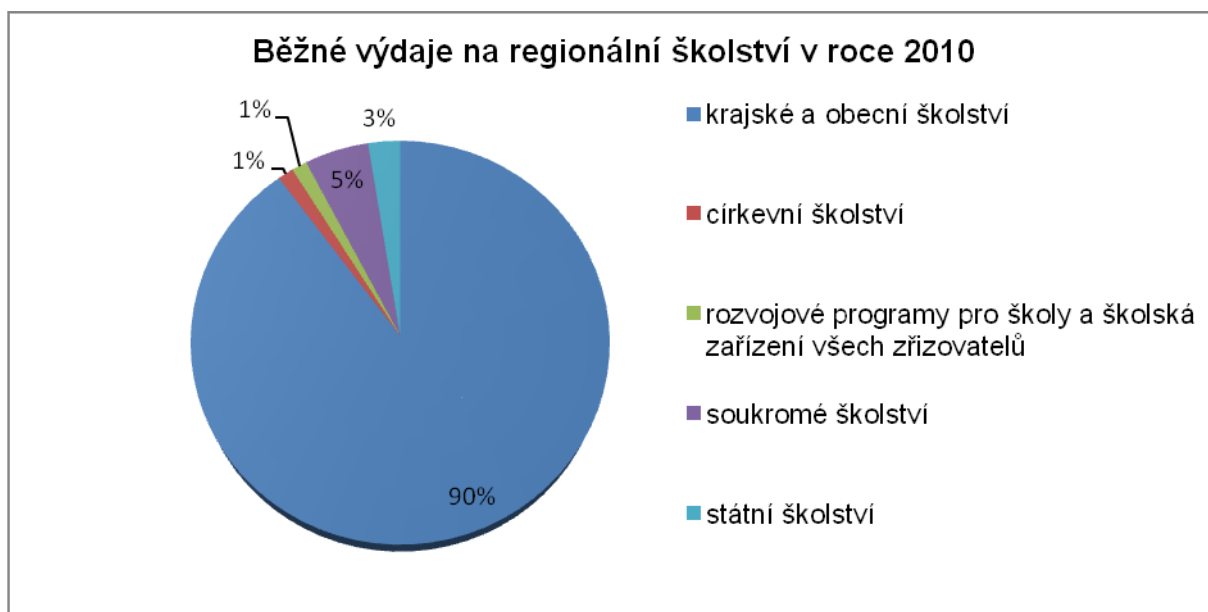
¹⁰PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. Str. 319

poskytovány jen školám a školským zařízením, které jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení.

Konkrétně v roce 2010 bylo na regionální školství vyčleněno ze státního rozpočtu kapitoly 333 – MŠMT 83 481,526 mil. Kč, což je 67,77% z tohoto rozpočtu.

Podíl jednotlivých segmentů regionálního školství podle principu financování a podle zřizovatele na celkových výdajích regionálního školství ukazuje následující graf 2.2.2.

Graf 2.2.2 Běžné výdaje ze státního rozpočtu na regionální školství v roce 2010

Zdroj: MŠMT. Analýza současného systému financování školství. 2010. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?nastenka>, vlastní zpracování, 2012

Z grafu je zřejmé, že největší výdaje v regionálním školství jsou vynakládány na krajské a obecní školství a to v částce 79 919,788 mil. Kč, poté na školství soukromé, kdy se jedná o částku 4 207,502 mil. Kč, dále státní školství s výdaji 2 096,829 mil. Kč a po jednom procentu zůstává na školství církevní 1 036,013 mil. Kč a na rozvojové programy pro školy a školská zařízení všech zřizovatelů ve výši 1 007,081 mil. Kč.

Obec spravuje předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení jim sloužící zejména tím, že zabezpečuje investiční výdaje a neinvestiční náklady, ovšem kromě mzdových prostředků pro zaměstnance, učebnic a školních pomůcek a potřeb hrazených státem.

Obec je povinná zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a děti umístěné na jejím území v dětském domově.

Zabezpečuje stravování dětí navštěvujících předškolní zařízení a základní školy, které zřizuje. Obec může zřídit se souhlasem MŠMT předškolní zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, prokáže-li zejména potřebné finanční, materiální a personální zajištění.

Odbory školství krajských úřadů (dále jen OŠ KÚ) řídí veškeré školství v rámci kraje, kromě vysokých škol. Z ekonomického hlediska jde zejména o přidělování finančních prostředků jednotlivým školám v bývalých okresech, resp. v současných krajích.

OŠ KÚ přiděluje finanční prostředky na:

- mzdy pracovníků,
- výdaje na učebnice, školní pomůcky a školní potřeby hrazené žákům státem a kontroluje jejich využití,
- náklady spojené s výukou zdravotně postižených dětí,
- investice jako účelovou položku z rozpočtu MŠMT aj.

OŠ KÚ ekonomicky zabezpečuje předškolní zařízení, školy a školská zařízení, které zřizuje kraj, obec nebo svazek obcí. Kontroluje efektivnost hospodaření s prostředky a provádí s nimi finanční vypořádání. Dále ekonomicky zabezpečuje předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizované soukromými osobami. Církevní školy získávají finanční prostředky od MŠMT podle stejných pravidel jako školy přímo zřízené MŠMT a zařazené do sítě škol a školských zařízení.

Česká školní inspekce je z ekonomického hlediska organizační složkou přímo řízenou MŠMT. ČŠI je správní úřad s celostátní působností. Při své činnosti na školách kromě jiného kontroluje i efektivnost využívání hospodářských prostředků a dodržování obecně závazných právních předpisů v oblasti školství.¹¹

¹¹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008.

2.3 Úloha a postavení předškolního vzdělávání v ČR

Vzhledem k tomu, že struktura vzdělávacích systémů se v různých zemích velmi liší, je rámec pro sběr a vykazování údajů o vzdělávacích programech s podobnou úrovní vzdělávacího obsahu nezbytným předpokladem, pro vytváření mezinárodně porovnatelných vzdělávacích statistik a ukazatelů. Proto i školství v České republice je nastaveno podle mezinárodní normy pro klasifikaci vzdělávání ISCED 1997 do několika základních úrovní dle tabulky 2.3.1

Tabulka 2.3.1 Členění úrovně vzdělávání v ČR

úroveň	vzdělávání	specifikace
0	preprimární	mateřská škola
1	primární	1. až 5. ročník základní školy
2	nižší sekundární	6. až 9. ročník základní školy a nižší gymnázia
3	vyšší sekundární	gymnázia a střední odborná učiliště
4	postsekundární	pomaturitní studium na jazykových školách
5	terciální 1. stupeň	vyšší odborná škola, bakalářské, magisterské studium
6	terciální 2. stupeň	doktorské studium

Zdroj: MŠMT. Školství v krajích podle ISCED. 2010. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/statistika-skolstvi/skolstvi-v-krajich-podle-isced-1?highlightWords=isced+1997>, vlastní zpracování, 2012

Předškolní stupeň vzdělávání, tedy nulová úroveň, se ještě dále člení na mateřské školy, přípravný stupeň základní školy speciální, přípravné třídy pro děti se sociálním znevýhodněním.

V rámci českého vzdělávacího systému se nejvíce žáků vzdělává na základních školách (38 % dětí, žáků a studentů). Následují střední školy (27 %), školy vysoké (19 %) a mateřské školy zaujímají poslední místo s patnácti procenty.

V mateřských školách se v roce 2010 vzdělávalo 314 tis. dětí, což je o 34 tis. (12 %) více než v roce 2001/02. Výraznější nárůst počtu dětí je způsoben zejména rostoucí demografickou křivkou, resp. zvýšenou porodností v předchozích letech.

V mateřských školách pracovalo v období 2001 – 2009 celkem 30,7 – 32,7 tis. zaměstnanců, z toho 22,6 – 24,2 tis. učitelů, což je 74% všech zaměstnanců.

Do roku 2006 klesal jak celkový počet zaměstnanců, tak učitelů, a pak došlo k nárůstu způsobenému nárůstem celkového počtu dětí zapsaných v mateřských školách. Počet dětí v mateřských školách ve sledovaném období vzrostl o 12,0 % a byl následován 0,6% nárůstem počtu zaměstnanců, počet učitelů vzrostl o 0,9 %.

Zaměstnanci mateřských škol pobírali ve sledovaném období v průměru 10 824–18 857 Kč, došlo tedy k nárůstu o 8,033 tis. Kč, což je o 74 %. Meziročně se jednalo o nárůsty průměrného platu o 3,6 – 13,0 %. Pokud zohledníme inflaci, pak došlo k nárůstu reálné mzdy o 44 %.

Učitelé mateřských škol pobírali mzdy o cca 12 – 13 % vyšší, než byly průměrné mzdy všech zaměstnanců mateřských škol. Učitelé mateřských škol pobírali ve sledovaném období v průměru 12 187–21 037 Kč, došlo tedy k nárůstu o 8 850 Kč, což je o 73 %. Meziročně docházelo k nárůstu průměrného platu ve výši 3,4 – 13,2 %. Po zohlednění inflace došlo k nárůstu reálné mzdy učitelů mateřských škol o 43 %.¹²

2.3.1 Cíle a organizace předškolního vzdělávání

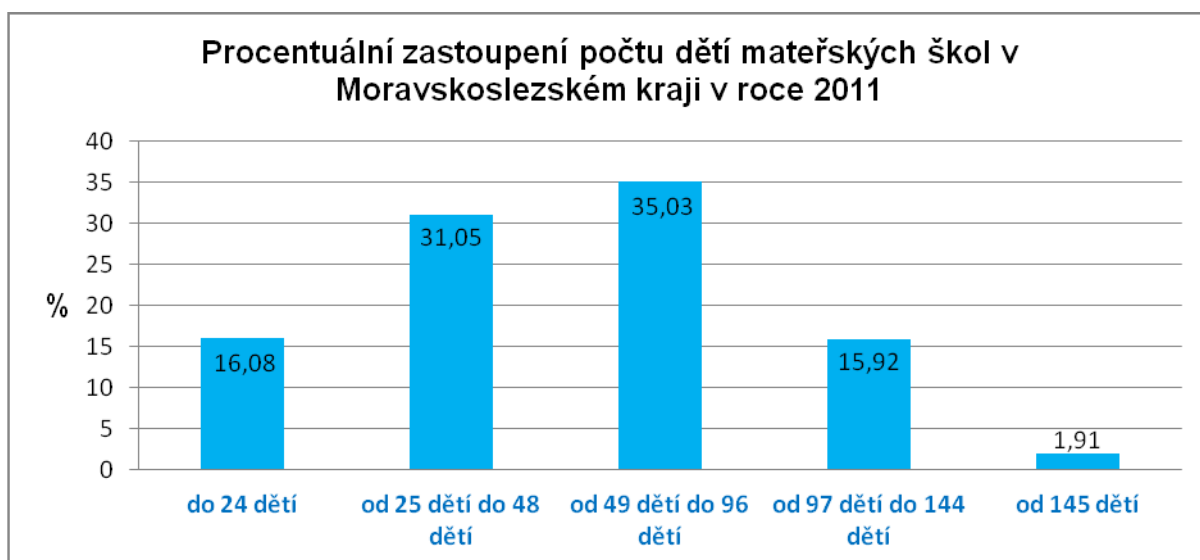
Předškolní vzdělávání (dále jen PV) podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. PV vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání, napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciální pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

PV se organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let. Ředitel MŠ stanoví v dohodě se zřizovatelem místo, termín a dobu pro podání žádostí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku a zveřejní je způsobem v místě obvyklým. Ředitel MŠ rozhoduje o přijetí dítěte do MŠ, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. K předškolnímu

¹² MŠMT. Analýza současného systému financování školství. 2010. [on – line] 2010. [cit. 30. 4. 2012]. Dostupné na <http://www.ucitelskenoviny.cz/?nastenka>.

vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky přijmout z kapacitních důvodů, zajistí obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu, zařazení dítěte do jiné mateřské školy. Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem. O přijetí dítěte se zdravotním postižením rozhodne ředitel MŠ, na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost. Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku.¹³

Graf č. 2.3.1 Procentuální zastoupení počtu dětí v MŠ v Moravskoslezském kraji v r. 2011

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zsk_opn_75.html, vlastní zpracování, 2012

Kapacita MŠ je dána pravidly ve vyhlášce č. 14/2005 Sb takto:

- MŠ s jednou třídou má nejméně 15 dětí, mateřská škola se dvěma a více třídami má nejméně v průměru 18 dětí ve třídě. Je-li v obci pouze jedna mateřská škola s jednou třídou, má nejméně 13 dětí, jediná mateřská škola v obci se dvěma a více třídami má nejméně v průměru 16 dětí ve třídě,

¹³ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- třída mateřské školy se naplňuje do počtu 24 dětí,
- třída, ve které jsou zařazeny děti se zdravotním postižením, má nejméně 12 dětí a naplňuje se do počtu 19 dětí.¹⁴

Procentuální zastoupení jednotlivých velikostních kategorií MŠ (běžné + speciální třídy) obecního školství v Moravskoslezském kraji znázorňuje graf 2.3.1. Mateřských škol do 24 dětí je 101, MŠ od 25 dětí do 48 dětí je 195, MŠ od 49 do 96 dětí je 220, MŠ od 97 do 144 dětí je 99 a od 145 dětí výše je 13. Z toho je zřejmé, že v Moravskoslezském kraji je celkem 628 mateřských škol a nejčastěji se vyskytují MŠ, jež mají počty dětí pohybující se v rozmezí 49 – 96 dětí. Tyto školy mají většinou 3 až 4 třídy.

2.3.2 Vzdělávací politika v mateřských školách

Záměry a cíle vzdělávací politiky v předškolním vzdělávání jsou zpracovány ve strategických dokumentech. Jedním z těchto dokumentů je Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, tzv. Bílá kniha. Až v roce 2001 byl v souladu s požadavky MŠMT vytvořen ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze Rámcový program pro předškolní vzdělávání, resp. jeho první verze. Až v roce 2007 vzniká druhá verze Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) a stává se závazným materiálem, v němž jsou rozpracovány konkrétní cíle pro předškolní vzdělávání. Tím jsou stanoveny požadavky pro institucionální předškolní vzdělávání a vymezen elementární vzdělávací základ, na který navazuje vzdělávání základní.¹⁵ Rámcové vzdělávací programy se realizují v konkrétních školách, které si na jejich základě vytvářejí programy vlastní, což jsou školní a třídní vzdělávací programy. RVP PV uvádí, jaké informace má školní vzdělávací program obsahovat, jeho strukturu i názvy jednotlivých částí si ale volí pedagogický tým sám. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání musí mimo jiné obsahovat identifikační údaje MŠ, obecnou charakteristiku MŠ, charakteristiku vzdělávacího programu, organizaci chodu MŠ, řízení MŠ, personální zajištění.¹⁶

¹⁴ Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010.

¹⁶ SVOBODOVÁ, E. *Vzdělávání v mateřské škole*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010.

3. CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřské školy, stejně jako základní a střední školy, hospodaří jako příspěvkové organizace a jejich povinností je řídit se zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky Státního rozpočtu České republiky.

3.1 Příjmy mateřských škol

Hlavním zdrojem příjmů MŠ jsou dotace, které poskytuje ze svého rozpočtu MŠMT prostřednictvím příslušného OŠ KÚ. Dalším nezbytným zdrojem jsou příjmy z rozpočtu zřizovatele. MŠ má možnost odepisovat investiční hmotný majetek a vytvářet si tímto zdroj finančních prostředků na nákup, či realizaci investic, v případě, že příslušné prostředky neposkytne ze svého rozpočtu MŠMT. Jestliže škola hospodaří s přebytkem, může si příslušnou částku ponechat pro svoji činnost do dalšího období, aniž by se o ni krátily přidělené prostředky pro další rok.

Mezi hlavní příjmové položky MŠ patří dotace od Krajského úřadu, finanční prostředky zřizovatele, úroky z vlastních finančních prostředků, školné, prodej materiálu a majetku, ostatní výnosy.

Finanční prostředky jsou MŠ poskytovány podle počtu dětí a podle nákladnosti poskytovaného vzdělání.

MŠ získávají finanční prostředky ze státního rozpočtu, od svého zřizovatele, ze své vlastní a doplňkové činnosti, z fondů organizací, z ostatních zdrojů, jako jsou dary, programy EU aj.

3.2 Výdaje mateřských škol

Rozhodující část výdajů ve školství představují neinvestiční výdaje (dále jen NIV). Jejich výši ovlivňují zejména současné úkoly školství, počet dětí a počet tříd. Mezi nejvýznamnější NIV na každé škole, patří mzdy a materiální výdaje. Podíl mzdových výdajů na celkových NIV činí 60 – 60 % z celkového ročního rozpočtu.

Materiální výdaje jsou souhrnem finančních prostředků, potřebných zejména na provoz a údržbu školy, jež jsou prováděny dodavatelsky, včetně nákladů na modernizaci školy aj. Tyto jsou hrazeny zřizovatelem.

Mezi hlavní výdajové položky na provoz MŠ patří náklady na mzdy, sociální a zdravotní pojištění a příděl do FKSP, energie a materiál, daně a poplatky, služby, cestovné a ostatní náklady.

3.3 Normativní financování Mateřských škol

Finanční normativy představují významný ekonomický regulátor hlavní činnosti v MŠ, jež udává průměrný příspěvek státu (v Kč) na pokrytí nákladů spojených s příslušnou činností na jedno dítě.

3.3.1 Republikové normativy

Republikové normativy jsou základním nástrojem přerozdělení prostředků státního rozpočtu z rozpočtu MŠMT do rozpočtů jednotlivých krajů. MŠMT rozepisuje krajským úřadům na základě těchto normativů finanční prostředky ze Státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, jež zřizují územně správní celky. Jak dále budou příslušné krajské úřady přerozdělovat tyto celkové částky, je plně v jejich kompetenci. Republikové normativy jsou stanoveny MŠMT jako výše výdajů připadající na komplexní vzdělávání a školské služby pro jedno dítě v oblasti předškolního vzdělávání v MŠ zřizovanými kraji, obcemi a svazky obcí, na kalendářní rok. Výší výdajů se rozumí celková výše přímých neinvestičních výdajů, členěných na mzdové prostředky (dále jen MP) a odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV).

Nedílnou součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců (dále jen PZ) připadajících na 1000 dětí v dané věkové kategorii.¹⁷

Z níže uvedené tabulky 3.3.1 vyplývá, že celkové NIV výdaje na jedno dítě v MŠ v roce 2012 činí 38 833 Kč. V roce 2011 byla tato částka ve výši 36 136 Kč, což znamená docela znatelný nárůst. Dále zde můžeme pozorovat, že mzdové prostředky včetně zákonných odvodů činí 38 625 Kč, což je také o 2 788 Kč více, než v roce 2011. Ostatní neinvestiční náklady na žáka (dítě) činí 208 Kč. Limit počtu zaměstnanců MŠ v roce 2012 v přepočtu na 1 000 žáků činí 128,607 zaměstnance.

¹⁷ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008.

Tab. 3.3.1 Republikové normativy pro rok 2012

	NIV celkem Kč/žák	MP celkem Kč/žák	ONIV celkem Kč/žák	PZ (zam./1000 žáků)
3 - 5 let	38 833	38 625	208	128,607
6 - 14 let	49 825	49 380	445	130,600
15 - 18 let	57 718	57 210	508	145,555
19 - 21 let	49 245	48 911	334	128,607

Zdroj: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-3>, vlastní zpracování, 2012.

Normativním rozpisem prostřednictvím republikových normativů, bylo v roce 2010 do rozpočtů jednotlivých krajů, na zvláštní účty spravované krajskými úřady, rozepsáno 74,7 mld. Kč, tj. více než 98,5 % z celkových disponibilních zdrojů rozpočtu MŠMT pro danou oblast.

Nutno podotknout, že do konce roku 1991 byl způsob financování regionálního školství výrazně odlišný. Rozpis prostředků z úrovně ministerstva školství na školské úřady a ze školských úřadů na jednotlivé školy závisel zejména na skutečnosti, kolik daný okres či škola spotřebovaly v předchozím roce. Systém vyloženě podporoval plýtvání. Kdo se choval hospodárně a něco ušetřil, vystavoval se vážnému nebezpečí, že dostane v příštím roce o to méně. Nynější systém přerozdělování je mnohem více spravedlivý, dostává se všem podle stejných kritérií a na rozdíl od financování do roku 1991, má jasná pravidla a není zde prostor pro diskriminaci a zvýhodňování. Školy si uvědomily, že čím více žáků budou mít, tím více škola získá financí a proto i v takovém odvětví jako je školství, dochází ke konkurenčnímu boji. Školy se díky normativnímu financování naučily chovat hospodárně, protože ví již dopředu, kolik získají finančních prostředků a podle toho se snaží s penězi nakládat.

3.3.2 Krajské normativy

Krajské normativy jsou základním nástrojem přerozdělování prostředků státního rozpočtu z rozpočtů jednotlivých krajů do rozpočtů jednotlivých krajských resp. obecních MŠ.

Normativní financování regionálního školství na úrovni krajských úřadů směřem k jednotlivým školám a školským zařízením zřizovaných Územními samosprávnými

celky, probíhá prostřednictvím těchto krajských normativů. Krajský úřad je povinen stanovit na každou realizovanou jednotku výkonu krajský normativ, který je tvořen základní částkou, jež je odvislá na tom, o jakého žáka se jedná, v tomto případě se jedná o částku na dítě v MŠ a také příplatkem, jestliže se jedná o dítě se zdravotním postižením, kde závisí na druhu zdravotního postižení žáka a způsobu jeho integrace. Krajský normativ přímých výdajů na vzdělávání je určen z největší části především na pokrytí mzdových nákladů a odvodů s nimi souvisejících.

Stanovení výše krajských normativů je plně v kompetenci krajských úřadů, ovšem je nutné, aby Krajský úřad při jejich stanovení respektoval ustanovení vyhlášky o krajských normativech.¹⁸

Krajské normativy upravuje zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, směrnice MŠMT čj. 28/768/2005-45.

V Moravskoslezském kraji je finanční normativ na jednotku výkonu stanoven u MŠ, jejichž činnost je realizována pedagogickými i nepedagogickými pracovníky tímto vzorcem:

$$1/N_p \cdot P_p \cdot 12 \cdot 1, Proc + 1/N_o \cdot P_o \cdot 12 \cdot 1, Proc + ONIV$$

Proc je součtem procent sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jehož poplatníkem je zaměstnavatel, procent sazby pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které platí zaměstnavatel za své zaměstnance a procent, v jejichž výši je stanovený základní příděl, kterým je tvořen fond kulturních a sociálních potřeb. Pro rok 2012 činí tato hodnota 1,35.

Np je ukazatel průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na jeden plný úvazek pedagogického pracovníka. Krajský úřad je povinen při stanovení hodnoty Np vycházet z:

- průměrného počtu dětí, žáků nebo studentů ve třídě, studijní skupině nebo oddělení v příslušném oboru vzdělání ve školách v rámci kraje (Ž),

¹⁸Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- průměrného počtu vyučovacích hodin ve třídě za týden vyplývajícího z učebních dokumentů, rámcových nebo akreditovaných vzdělávacích programů včetně nezbytného dělení tříd (H),
 - průměrného týdenního počtu hodin přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků stanoveného nařízením vlády č. 75/2005 Sb. (VP)
- $$N_p = \bar{Z} \cdot VP / H$$

Ukazatel N_p je stanoven pro děti v mateřské škole s celodenním nebo polodenním provozem (v případě MŠ pro děti s omezenou délkou docházky nepřevyšující 4 hodiny denně na úrovni 49 % mateřské školy s celodenním provozem), jako soubor 5 funkčních závislostí N_p na počtu jednotek výkonů, přičemž ukazatel N_p je stanoven z těchto dosahovaných krajských hodnot:

Tab. č. 3.3.2 krajské hodnoty funkčních závislostí

	\bar{Z}	VP	H
MŠ do 12 dětí	9	30	30
MŠ od 13 - 18 dětí	15	30	48
MŠ od 19 - 24 dětí	20	30	54
MŠ od 25 - 106 dětí	22	30	52
MŠ nad 107 dětí	23	30	53

Zdroj: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/krajska-metodika-rozpisu-primych-vydaju-pravnickych-osob-vykonavajicich-cinnost-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-obcemi-a-krajem-na-rok-2012-22482/>, vlastní zpracování, 2012.

No je ukazatel průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na jednoho nepedagogického zaměstnance. V případě MŠ a školního stravování byl ukazatel No stanovený pro rok 2011 zvýšen o 5%, z důvodu výrazné odchylky skutečného stavu zaměstnanců od normativního.

Pp je ukazatel průměrných platů pedagogických zaměstnanců. Odráží všechny změny platových tarifů realizované v r. 2011 v MŠ a očekávané změny r. 2012 vyplývající z NV č. 448/2011 Sb. Nenároková složka byla stanovena dle disponibilních zdrojů kraje v rozpětí 2 100 – 2 900 Kč.

Po je ukazatel průměrných platů nepedagogických zaměstnanců. Ve své nárokové části je od r. 2011 neměnný a v nenárokové části podle disponibilních zdrojů ve výši 500 – 800 Kč.

ONIV zde představuje průměrnou roční výši ostatních neinvestičních výdajů ze SR připadající na jednotku výkonu. Byla stanovena na úrovni 92 % roku 2011 dle jednotlivých druhů škol a školských zařízení.

Pokud do MŠ dochází dítě se zdravotním postižením, stanoví se k finančnímu normativu příplatek takto:

- ve výši 3,5násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě, s těžkým mentálním postižením, autismem a hluchoslepé,
- ve výši 2,5násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě s těžkým zrakovým postižením, sluchovým postižením,
- ve výši 2násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě tělesně postižené nebo s více vadami,
- ve výši 1,5násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě zrakově postižené,
- ve výši 1,3násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě s mentálním postižením, se středně těžkým mentálním postižením, s vývojovými poruchami,
- ve výši 1násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě s vadami řeči,
- ve výši 0,2násobku příslušného finančního normativu na 1 dítě umístěné ve zdravotnickém zařízení, které se vzdělává ve škole při tomto zdravotnickém zařízení.

Za jednotku výkonu v případě MŠ kraj považuje:

- 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s celodenním nebo polodenním provozem,
- 1 dítě v mateřské škole, kterému je délka docházky omezena na dobu nepřevyšující 4 hodiny denně.

Finanční prostředky na účty jednotlivých škol a školských zařízení poskytne Krajský úřad ve dvouměsíčních intervalech, tj. 6x během roku 2012, a to v souladu

s podmínkami stanovenými rozhodnutím MŠMT. Odlišný způsob přidělení dotace lze pouze se souhlasem MŠMT.¹⁹

Za zmínku stojí, že v rámci normativního rozpisu přímých výdajů státního rozpočtu na rok 2010 byly krajským úřadům rozepsány finanční prostředky na přímé ONIV o cca 23,2 % nižší, než v roce 2009. Jsou to prostředky zejména na učební pomůcky, hračky, další vzdělávání pedagogů apod.

Tab. 3.3.3 Výše normativů ONIV v jednotlivých krajích v roce 2010

umístění	nejvyšší a nejnižší hodnoty normativu ONIV v roce 2010 v Kč/dítě			
1	kraj:	Jihomoravský	260	
2		Plzeňský	245	
3		Moravskoslezský	230	
12		Ústecký	133	
13		Královehradecký	132	
14		Vysočina	124	
umístění	největší a nejmenší snížení normativu ONIV 2010/2009 v %			
1	kraj:	Středočeský	-34,78	
2		Ústecký	-30,00	
3		Vysočina	-27,06	
12		Jihočeský	-12,77	
13		Karlovarský	-12,50	
14		Moravskoslezský	-11,54	

Zdroj: Zdroj: MŠMT. *Porovnání krajských normativů ONIV stanovených jednotlivými krajskými úřady pro krajské a obecní školství v roce 2010*. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/file/11561>, vlastní zpracování, 2012

V tabulce 3.3.3 je patrné, kolik finančních prostředků na přímé ONIV poskytly jednotlivé vybrané kraje v roce 2010 na jedno dítě. Pro porovnání byly vybrány

¹⁹ Portál Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, *Krajská metodika rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem na rok 2012* [on-line] 2012. [cit. 23.4.2012]. Dostupné na <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/krajska-metodika-rozpisu-primych-vydaju-pravnickych-osob-vykonavajicich-cinnost-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-obcemi-a-krajem-na-rok-2012-22482/>.

tří kraje z nejvyšší hodnotou a tři kraje z nejnižší hodnotou. Průměrná hodnota normativu ONIV v roce 2010 činila 174 Kč/dítě, což je o 21,57 % (o 48 Kč) méně než v roce 2009. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou činil 136 Kč na dítě. V porovnání s rokem 2009, kdy rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou činil 175 Kč na dítě, tedy došlo k jeho snížení. V porovnání s ostatními kraji, má Moravskoslezský krajský kraj třetí nejvyšší hodnotu normativu ONIV a zároveň v jeho případě došlo k úplně nejnižšímu snížení normativu v porovnání s rokem 2009. Každopádně je zřejmé, že všechny krajské úřady přistoupily ke snížení normativu ONIV.²⁰

3.4 Mateřská škola Severní

Mateřská škola Severní se nachází v městě Hlučín, v okrese Opava. Město má 14 258 občanů a jeho rozloha je 2 114ha. Obec je územním samosprávným celkem a obcí s rozšířenou působností. Mezi školy zřizované městem patří pět základních škol a čtyři školy mateřské. Dále je zřizovatelem Domu dětí a mládeže, jež je školským zařízením města. Na území Hlučína se nacházejí také čtyři školská zařízení, jejichž zřizovatelem je Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Přímo na území Hlučína, se nachází dvě PO, které vykonávají činnost MŠ. MŠ Severní, která je spojena s MŠ E. Beneše a její kapacita je 162 dětí a MŠ Cihelní, která má kapacitu 150 dětí. Dle tab. 2.3.1 se tedy jedná o velké MŠ, kterých jsou v Moravskoslezském kraji jen necelé 2 % z veškerých MŠ a řadí se do skupiny organizací, čítající 145 a více umístěných dětí. Obě organizace mají stejný počet pedagogických pracovníků.

3.4.1 Charakteristika Mateřské školy Severní

MŠ Severní zahájila svou činnost 18. září 1967. Příspěvkovou organizací se stala roku 2003, kdy došlo ke sloučení dvou mateřských škol - MŠ Severní a MŠ Dr. Ed. Beneše, která je jejím místem výkonu činnosti. Obě mateřské školy jsou běžného typu s celodenní docházkou a celkovou kapacitou 162 dětí. MŠ nemá

²⁰Portál MŠMT. *Porovnání krajských normativů ONIV stanovených jednotlivými krajskými úřady pro krajské a obecní školství v roce 2010 [on-line] 2010.*[cit. 30. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/11561>.

vlastní kuchyň. Strava je zajišťována ZŠ Hornickou s dovozem do obou škol. Prádlo pere a žehlí MŠ Hlučín, Cihelní.

MŠ Severní se nachází v okrajové části města Hlučín, a to na konci sídliště Hlučín, OKD. Objekt s přilehlou školní zahradou je z jedné části lemován polem a zahrádkami, z druhé je obklopen panelovými domy. Je umístěn v klidném a příjemném prostředí s nízkou frekvencí dopravy. Škola je dvoupodlažní budova pavilónového typu. Architektonicky odpovídá budovám své doby. Součástí je přízemní hospodářská budova, kde je kuchyň, ředitelna, sklady aj. technické zázemí. Vzhledem ke stáří a opotřebování školy postupně dochází k nutným opravám, které jsou v kompetenci zřizovatele.

V každém podlaží jsou dvě třídy s hernami, které disponují samostatnými sociálními zařízeními a šatnami pro děti i učitelky. Pro výdej stravy slouží přípravná jídelna - kuchyňka. V roce 2010 byly děti poprvé rozděleny do dvou smíšených a dvou předškolních tříd, což se jeví jako mnohem lepší řešení, než čtyři smíšené třídy z let předešlých. Důvodem byla lepší adaptace nových dětí a možnost zaměřit se aktivně na přípravu předškoláků. Dle poznatků rodičů, ale hlavně učitelek ZŠ, tato změna přinesla znatelné rozdíly ve znalostech a výkonech dětí oproti předchozím letům. Konkrétní označení tříd (sluníčková, květinová, srdíčková a broučci), pomáhá v dobré orientaci dětem, rodičům i personálu.

Součástí MŠ Severní je MŠ Dr. Ed. Beneše (místo výkonu činnosti). Budova z roku 1950 se nachází 1 km od tohoto zařízení, v blízkosti centra města Hlučín.

Tato škola je dvoutřídní s kapacitou 50 dětí, rozdělených do smíšené a předškolní třídy. Dvoupodlažní objekt vilového typu z 50 let minulého století, prošel v nedávném období rozsáhlými rekonstrukcemi a působí velmi příjemně. V každém podlaží je jedna třída s hernou, hygienickým zařízením a výdejnou stravy. Šatny jsou umístěny v přízemí u hlavního vchodu školy. Součástí budovy je přístavba, která slouží pro jednu třídu jako lehárna, pro druhou jako místo pro zájmové aktivity a pro setkávání s rodiči. V areálu školy je oplocená zahrada s dostatkem zeleně.

Hlavní činnost školy dle zřizovací listiny:

- výkon činnosti mateřské školy podle příslušných ustanovení zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

- výkon činnosti zařízení školního stravování podle příslušných ustanovení zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), kdy zajišťuje školní stravování dětí, v době jejich pobytu ve škole, zajišťuje závodní stravování zaměstnanců právnických osob, vykonávajících činnost škol a školských zařízení krajem, obcí, nebo svazkem obcí.

Organizace je dále oprávněna provozovat doplňkovou činnost navazující na její hlavní činnost vymezenou v předchozím odstavci za předpokladu, že tato činnost neomezí výkon hlavní činnosti organizace. Předmětem doplňkové činnosti organizace je výuka cizích jazyků. Pokud organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej používat jen ve prospěch své hlavní činnosti.

Předmět činnosti organizace lze měnit jen dodatkem ke své zřizovací listině.

Filozofie MŠ Severní

- „*otevřenost kurikula pro učitele*“ - volný způsob práce s prostorem pro tvořivost, aktualizaci, proměnu, přizpůsobivost možnostem dětí
- „*prostor pro dítě*“ - pro jeho aktivity, zájmy, rozhodování, aktivní vtažení do procesu učení /činnostní a prožitkové učení/
- „*holistický přístup*“ - integrované vzdělávání zasahující celou osobnost, vzdělávání soustředěné kolem poznatkových témat
- podporovat „*sociální cíle*“ a současně se soustředit na dítě
- „*optimalizace podmínek*“ - zdravé, bezpečné a bohaté prostředí, vhodný sociální kontext, vybavení, personální připravenost

Personální složení školy

Vzdělávací činnost je v MŠ Severní zajištěna osmi pedagogickými pracovníky: dvě s vysokoškolským vzděláním (jednou z nich je ředitelka MŠ), čtyři se středoškolským vzděláním a dvěma nekvalifikovanými učitelkami, které si pedagogické vzdělání doplňují. Čtyři provozní zaměstnankyně zajišťují úklid (školnice a uklízečka) a výdej stravy (kuchařka a pomocná síla). Pracovní úvazky všech zaměstnanců odpovídají normám a je zajištěn kvalitní provoz školy.

V MŠ Dr. Ed. Beneše zajišťují pedagogickou činnost čtyři učitelky. Dvě s vysokoškolským vzděláním a dvě se středoškolským pedagogickým

vzděláním. Dvě provozní zaměstnankyně zajišťují úklid a výdej stravy. Celý pedagogický personál, čítající jedenáct učitelek, je zařazen do platové třídy 9, s výjimkou ředitelky školy, která je v platové třídě 10. Nepedagogické pracovníce (provozní zaměstnankyně) v počtu 6, jsou v platové třídě 3. Počty zaměstnanců obou mateřských škol jsou od roku 2006 neměnné.

Od roku 2010 má MŠ novou ředitelku, jež je zodpovědná za řízení organizace, vzdělávací proces organizace, pracovně právní problematiku, materiální a ekonomickou oblast, dokumentaci, externí vztahy, bezpečnost a ochranu zdraví, požární ochranu a civilní obranu. V případě její nepřítomnosti jí plně zastupuje zástupkyně statutárního orgánu, kterou je pedagogická pracovníce MŠ. Obě pracují v MŠ Severní. V MŠ E. Beneše pracuje zástupkyně ředitelky, kterou je pedagogická pracovníce MŠ E. Beneše.

Materiální a ekonomická oblast, kterou zajišťuje ředitelka školy, obnáší zajištění efektivnosti využívání finančních prostředků, správu svěřeného majetku, vedení inventurní evidence, efektivnost využívání prostorů a materiálně technického zabezpečení, uzavírání hospodářských smluv, rozhodování o výši provozní zálohy, schvalování objednávek školy, vyhlašování veřejné soutěže a výběrových řízení, uzavírání zákonného pojištění organizace za škodu při pracovním úrazu, nebo nemoci z povolání, odpovědnost za daňové odvody, odvody sociálního, zdravotního a nemocenského pojištění a příspěvku na nezaměstnanost.²¹

Organizace vzdělávání

MŠ Severní je školou běžného typu, tzn., že nemá žádnou třídu specializovanou na vzdělávání dětí se zdravotním handicapem, i když v možnostech školy je v rámci integrace takovéto dítě přijmout. Ve smíšených třídách jsou děti ve věku 3 – 5 let, v předškolních třídách děti 6 – 7leté, doplněné o nejstarší 5leté děti, popřípadě sourozenci, z důvodu přání rodičů nebo špatné adaptace ve smíšeném oddělení. V MŠ Severní jsou dvě smíšené a dvě předškolní třídy, všechny s počtem dětí 28 na třídu. Prostory tříd mají dle hygienických norem omezenou kapacitu na 25 dětí na třídu. Do 30. 6. 2012 má škola udělenou výjimku na počet 28 dětí na třídu. Předpokládá se, že bude výjimka poté opět prodloužena. O výjimku z počtu žádá

²¹ Kurikulum školy MŠ Severní, 2011

ředitelka MŠ, která posílá dopis s žádostí zřizovateli. Město Hlučín k tomuto dopisu napíše vyjádření a zašle žádost na Krajskou hygienickou stanici, oddělení školních záležitostí.

V MŠ E. Beneše je jedna smíšená a jedna předškolní třída s počtem dětí 25 na třídu. Od roku 2006 jsou počty dětí v obou budovách školy neměnné, tzn. v MŠ Severní 112 dětí a na MŠ E. Beneše je to 50 dětí. Ne všechny děti docházejí do MŠ od třetího roku věku, jsou i tací, kteří MŠ navštěvují až v době předškolní, kdy mají ze zákona právo na přednostní umístění do MŠ. Škola je maximálně vytížena, a proto není možné přijmout všechny děti, které se do MŠ hlásí. Přijímání dětí probíhá v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání a vyhláškou č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání a vyhláškou č. 43/2006 Sb.

Tab. 3.4.1 počty dětí v MŠ Severní v letech 2006 - 2010

počet předškoláků přijatých v letech 2006 - 2010		
školní rok	počet dětí	z toho předškoláků
2006/2007	162	35
2007/2008	162	39
2008/2009	162	20
2009/2010	162	41
2010/2011	162	51

Zdroj: interní materiály MŠ Severní, vlastní zpracování

Tabulka 3.4.1 jasně ukazuje, že MŠ je plně vytížená ve všech sledovaných letech. Předškolní děti se pohybují okolo 22 % z celkového počtu dětí v MŠ. Nejméně předškolních dětí bylo ve školním roce 2008/2009, nejvíce v roce 2010/2011.

Kontroly státních orgánů

Poslední kontrola ČŠI se uskutečnila ve dnech 5. - 7. ledna 2010. Celkové hodnocení práce při vzdělávání dětí bylo velice pozitivní. Ekonomické a materiální předpoklady mateřské školy byly také vyhodnoceny velmi kladně, kdy nebylo zjištěno žádné pochybení ve využívání finančních prostředků a to jak finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, tak finančních prostředků z rozpočtu

zřizovatele.²² Také byla dne 4. 11. 2010 učiněna kontrola Krajské hygienické stanice, která se zaměřila na výdejnu stravy. Ani zde nebyly shledány žádná pochybení ze strany organizace.²³

Vedení účetnictví v MŠ Severní

Stejně jako ostatní školy a školská zařízení vede MŠ Severní účetnictví a to dle zákona č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví. Účetní jednotka, kterou je MŠ Severní, účtuje na základě rozhodnutí zřizovatele ve zjednodušeném rozsahu. Provádí odepisování na základě odpisového plánu schváleného zřizovatelem a odepisuje lineárně dle počtu let. Škola se při sestavování odpisového plánu řídí Zásadami pro odepisování majetku příspěvkových organizací města Hlučína. Časové rozlišení nákladů a výnosů je aplikováno u všech položek v oblasti dotací. Účetní jednotka účtuje o zásobách způsobem „B“.

MŠ na začátku každého roku vypracovává Rozbory hospodaření za rok předešlý. Tyto materiály obsahují úvod, kde je popsána organizace a zhodnocení daného období, účetní závěrku, jež se skládá z výkazu rozvahy a výkazu zisku a ztrát, rozvahu, jež obsahuje stav dlouhodobého majetku, rozbor dlouhodobého majetku a krytí účtu peněžních fondů, hospodaření organizace, které zahrnuje přehled dotací, náklady organizace na středisko 1 a středisko 2, hospodaření celkem, rozpis účtu 511 (opravy a udržování), pohledávky, závazky, přehled tvorby a použití fondů, personalistiku, jež zahrnuje položku zaměstnance a personální náklady, návrh na rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku. Tyto materiály zpracovává ředitelka školy spolu s účetní školy. Za správnost odpovídá ředitelka školy. MŠ není povinna sestavovat závěrečný účet.

3.4.2 Hospodaření MŠ Severní

Hlavními zdroji příjmů MŠ Severní jsou *dotace ve formě příspěvku od Krajského úřadu Moravskoslezského kraje*. Finanční ukazatele se vypočítávají podle limitu počtu zaměstnanců. Návrh předkládá město Hlučín, schvaluje

²² Inspekční zpráva ČŠI, 2010

²³ Protokol o kontrolním zjištění Krajské hygienické stanice, 2010

KÚ Moravskoslezského kraje. Jedná se o prostředky, jež jsou ve struktuře závazných a orientačních ukazatelů.

Závazné ukazatele:

- neinvestiční výdaje celkem (z toho prostředky na platy pedagogických zaměstnanců, prostředky na platy nepedagogických zaměstnanců, ostatní osobní náklady pedagogických zaměstnanců,
- ostatní osobní náklady (pro nepedagogické zaměstnance – dohoda o provedení práce, odstupné).

Tyto závazné ukazatele jsou nepřekročitelné. Při nedočerpání prostředků na platy a ostatní osobní náklady (vyjma odstupného) musí zůstat nedočerpán i příslušný podíl zákonných odvodů a přídělu do FKSP. Nevyčerpané prostředky jsou po uplynutí kalendářního roku předmětem finančního vypořádání.

Orientační ukazatele:

- zákonné odvody (zdravotní a sociální pojištění, záloha na daň, pojištění zaměstnanců,
- příděl do FKSP (od 1. 1. 2011 činí 1 % z hrubých mezd, do toho data činil příděl 2 % z hrubých mezd),
- ostatní neinvestiční náklady (přímé - školení a vzdělávání, pomůcky aj., náhrady – nemocenská za prvních 14 dní nemoci zaměstnance).

Při nedočerpání některých z orientačních ukazatelů lze tuto úsporu použít pouze v rámci ostatních orientačních ukazatelů.²⁴

Dalším stálým zdrojem příjmů jsou *příspěvky na neinvestiční výdaje od zřizovatele*, které schvaluje rada města v svém rozpočtu. Prostředky plynou na údržbu, drobné opravy, spotřebu energií, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

²⁴Portál Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Krajská metodika rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem na rok 2012 [on-line] 2012. [cit. 23.4.2012]. Dostupné na <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/krajska-metodika-rozpisu-primych-vydaju-pravnickych-osob-vykonavajicich-cinnost-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-obcemi-a-krajem-na-rok-2012-22482/>.

a provozní výdaje jako jsou kancelářské potřeby, telefonní poplatky, poštovné, revize, čisticí prostředky, mzdy za dohody apod.

Posledním stálým zdrojem příjmů je *školné*, které vybírá MŠ za každé dítě, jež zde dochází. Výjimkou je poslední ročník mateřské školy, který je bezplatný. V posledním ročníku se vzdělávají děti, které dovrší v daném školním roce věku šesti let, nebo děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. V letech 2006 – 2009 bylo školné vybíráno ve výši 200,- Kč za měsíc, v roce 2010 se školné zvedlo na 300,- Kč za měsíc.

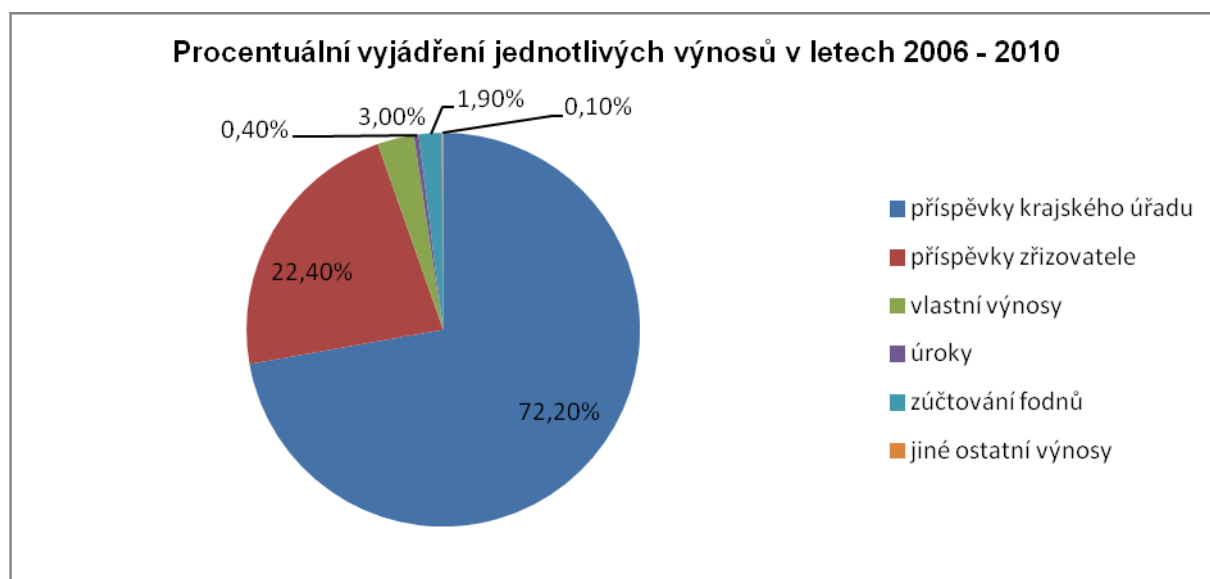
Z tabulky 3.4.2, je zřejmé, že v průběhu let 2006 – 2010 měla MŠ Severní výnosy, které se pohybovaly od 5 903,94 tis. Kč až do 7 330,39 tis. Kč. Největší výnosy měla v roce 2009, činily 7 330,39 tis. Kč a nejnižší výnosy měla organizace v roce 2006, kdy činily výnosy 5 903,94 tis. Kč. Rozdíl mezi nejvyššími a nejnižšími výnosy v letech 2006 – 2010 byl 1 426,45 tis. Kč. Průměrná hodnota výnosů předmětných pěti let byla 6 959,022 tis. Kč.

Tab. 3.4.2 Výnosy MŠ Severní v letech 2006 - 2010

Výnosy MŠ Severní v letech 2006 - 2010 v tis.Kč					
název položky	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
příspěvky krajského úřadu	4 405,00	4 818,00	5 074,00	5 535,00	5 369,00
příspěvky zřizovatele	1 283,10	1 650,26	1 824,60	1 495,00	1 445,80
dotace zřizovatele	-	123,15	-	-	-
tržby z prodeje služeb	139,08	163,90	203,50	254,85	289,95
úroky	12,53	12,98	14,35	9,25	76,16
zúčtování fondů	56,03	440,77	136,41	32,79	13,25
jiné ostatní výnosy	8,20	24,78	3,11	3,50	-
celkem	5 903,94	7 110,69	7 255,93	7 330,39	7 194,16

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Graf 3.4.1 Výnosy let 2006 – 2010 v procentuálním vyjádření

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Celkový výnosy v průběhu pěti sledovaných let byly 34 917,6 tis. Kč. Podíly jednotlivých kategorií výnosů v celkovém objemu let 2006 – 2010 jsou znázorněny v grafu 3.4.1 V příjmech organizace, je zřejmá jasná převaha zdrojů z krajského úřadu a zdrojů od zřizovatele. Vlastní výnosy se podílejí na těch celkových ve výši 3 % a ostatní položky výnosů zaujímají jen mizivou část celku.

MŠ každoročně vynakládá finanční prostředky zejména na mzdy, spotřebu materiálu, spotřebu energií, opravy a udržování, ostatní služby, zákonné odvody, odpisy dlouhodobého majetku aj.²⁵

Z tabulky 3.4.3 je zřejmé, že náklady MŠ Severní se v průběhu let 2006 – 2010 pohybovaly mezi 5 897,16 tis. Kč a 7 216,69 tis. Kč. Nejmenší náklady byly v roce 2006 a nejvyšší náklady byly v roce 2009. Rozdíl mezi nejnižšími a nejvyššími náklady byl 1 319,53 tis. Kč. Průměrná hodnota nákladů let 2006 – 2010 byla 6 885,446 tis. Kč.

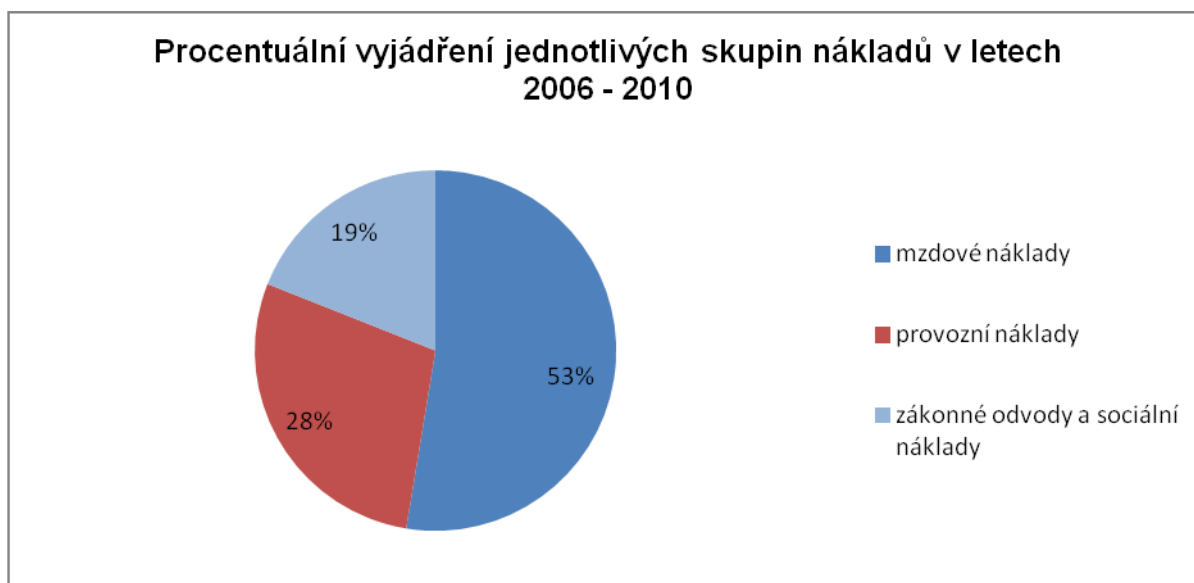
²⁵ Rozbory hospodaření MŠ Severní 2006 – 2010.

Tab. 3.4.3 Náklady MŠ Severní v letech 2006 - 2010

Náklady MŠ Severní v letech 2006 - 2010 v tis. Kč					
název položky	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
spotřeba materiálu	468,10	542,66	555,81	487,49	422,79
spotřeba energie	395,90	401,32	412,61	482,62	544,85
opravy a udržování	244,65	692,51	516,67	238,36	257,46
cestovné	0,43	4,53	1,60	2,68	1,36
náklady na reprezentaci	0,50	1,00	-	0,07	1,57
ostatní služby	331,71	416,45	430,69	406,12	364,63
mzdové náklady	3 141,00	3 434,00	3 632,01	3 980,74	3 911,00
zákon­né sociální pojištění	1 098,13	1 202,59	1 271,39	1 291,70	1 328,43
zákon­né sociální náklady	62,82	68,68	72,64	82,74	78,22
jiné ostatní náklady	38,39	39,58	43,09	49,52	59,86
odpisy DNHM, DHM	115,62	250,38	192,49	194,65	160,51
celkem	5 897,16	7 053,70	7 129,00	7 216,69	7 130,68

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Graf 3.4.2 Náklady let 2006 – 2010 v procentuálním vyjádření

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Graf 3.4.2 zobrazuje procentuální vyjádření jednotlivých skupin nákladů organizace. Provozní náklady jsou náklady nutné pro plynulý chod organizace, zákonné odvody a sociální náklady se skládají ze zákonných odvodů a čerpání FKSP. I přes vytvoření jednotlivých skupin nákladů, jsou mzdové náklady stále ve více než poloviční převaze. Modrá barva vyjadřuje náklady, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu, červená vyjadřuje náklady, které jsou ve valné většině hrazeny ze zdrojů od zřizovatele.

4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

V předchozí kapitole byly rozepsány hodnoty jednotlivých položek výnosů a nákladů.

Je zřejmé, že příjmy MŠ jsou závislé na třech hlavních zdrojích, kterými jsou příspěvky krajského úřadu, příspěvky zřizovatele a vlastní výnosy v podobě školného.

4.1 Výnosy organizace

Největší příjmovou položku tvoří bezpochyby příspěvky ze státního rozpočtu, které organizace získává prostřednictvím Krajského úřadu Moravskoslezského. Finanční ukazatelé se napočítávají podle počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců. Jedná se o prostředky, které jsou ve struktuře závazných a orientačních ukazatelů.

4.1.1 Příspěvky Krajského úřadu

Příspěvky krajského úřadu jsou tvořeny dotacemi na mzdové prostředky, zákonné odvody, FKSP, ONIV. Závazným ukazatelem jsou prostředky na platy zaměstnanců a nedodržení jejich použití se považuje za porušení rozpočtové kázně. Pokud se tyto prostředky zcela nevyčerpají, vracejí se zpět do státního rozpočtu.

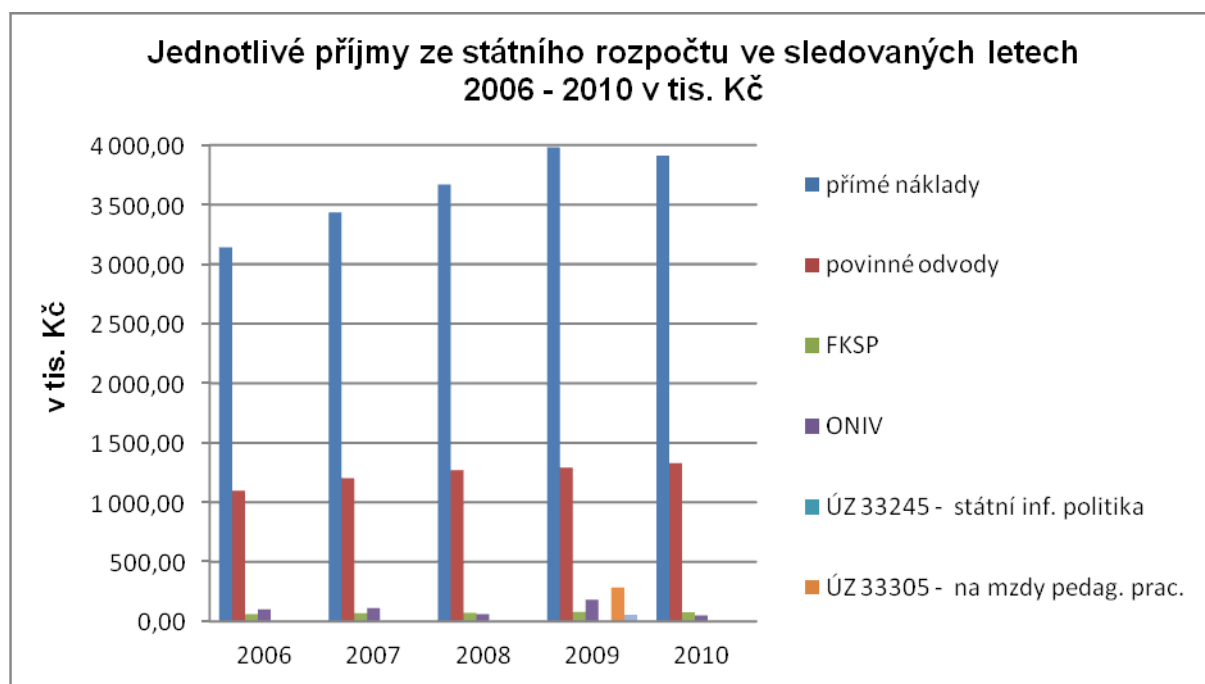
Tab. 4.1.1 Příspěvky státu v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

příjmy ze státního rozpočtu/v letech	2006	2007	2008	2009	2010
celkové příjmy	4 410,00	4 818,00	5 074,00	5 876,00	5 369,00
z toho:					
přímé náklady	3 141,00	3 434,00	3 669,01	3 980,74	3 911,00
povinné odvody	1 098,13	1 202,59	1 271,39	1 291,70	1 328,43
FKSP	62,82	68,68	72,64	79,61	78,22
ONIV	103,05	112,73	60,96	182,95	51,35
ÚZ 33245 - státní inf. politika	5,00	-	-	-	-
ÚZ 33305 - na mzdy pedag. prac.	-	-	-	285,00	-
ÚZ 33016 - na mzdy nepedag. prac.	-	-	-	56,00	-

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z tabulky 4.1.1 je zřejmé, že největší příjmy z krajského úřadu získala organizace v roce 2009, kde kromě výnosů organizace v částce 5 535 tis. Kč, obdržela také dotace na rozvojový program „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků s ohledem na kvalitu práce“ pod účelovým znakem 33305 ve výši 285 tis. Kč a na rozvojový program „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků pod účelovým znakem 33016 ve výši 56 tis. Kč. Určení těchto prostředků je striktně dané a smějí být použity jen na výdaje stanovené tímto účelovým znakem. Nejméně peněz získala organizace v roce 2006 a to ve výši 4 410 tis. Kč, což je o 1 466 tis. méně, než v roce 2009. Za zmínku stojí snížení příspěvku krajského úřadu v roce 2010, v návaznosti na rok 2009. Tento rozdíl není způsoben jen účelovými dotacemi v roce 2009, ale také snížením přímých nákladů na mzdy a nízkým příspěvkem na ONIV. Celkový rozdíl let 2009 a 2010 činil 507 tis. Kč, což je znatelný pokles.

Graf 4.1.1 Příjmy ze státního rozpočtu v letech 2006 – 2010

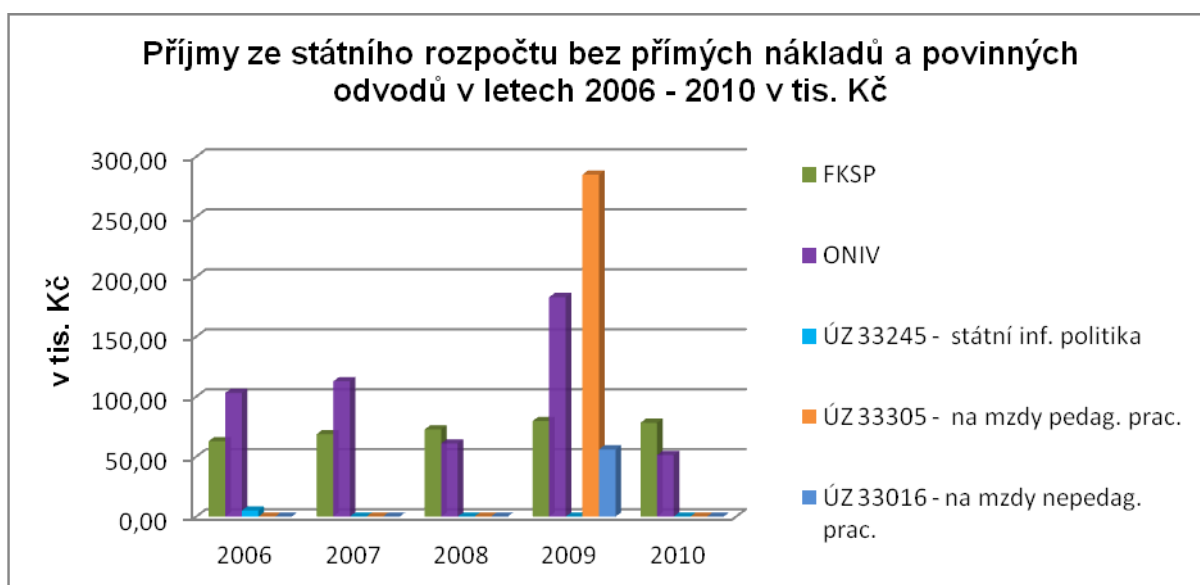
Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.1.1 je zřejmé, že největší část financí z krajského úřadu tvoří příjmy na přímé náklady, které se skládají ze mzdových nákladů a ostatních neinvestičních nákladů (např. pracovní dohody). Přímé náklady se pohybovaly v částkách

3 141 tis. Kč až 3 980 tis. Kč. Z celkových příjmů krajského úřadu se přímé náklady pohybovaly okolo 71 %. Organizace každoročně prostředky na přímé náklady beze zbytku vyčerpala.

Další významnou položkou jsou povinné odvody, které se ve sledovaných letech pohybovaly v průměru okolo 1 240 tis. Kč.

Graf 4.1.2 Příjmy ze státního rozpočtu bez přímých nákladů a povinných odvodů v letech 2006 - 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Vzhledem k velké převaze mzdových nákladů a zákonných odvodů, bylo pro lepší orientaci vhodné vytvořit graf 4.1.2, kde jsou výše uvedené položky odstraněny. Nyní lépe vyniknou ostatní položky příjmů ze státního rozpočtu a je možno vidět i rozdíly v těchto velikostně zanedbatelných položkách.

Každoročně získává organizace od krajského úřadu 2 % z hrubých mezd na FKSP (od roku 2011 činí příspěvek na FKSP pouze 1 % z hrubých mezd zaměstnanců). Nejvyšší částku získala organizace v roce 2009 ve výši 79,61 tis. Kč a nejmenší částku získala v roce 2006 ve výši 62,82 tis. Kč. Průměrně bylo do FKSP v předmětných letech vloženo 72,39 tis. Kč.

Dalším orientačním ukazatelem jsou ONIV, které jsou určeny z drtivé většiny na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby a z malé části na další vzdělávání pedagogický pracovníků. Tady se částky výrazně liší. Nejnížší ONIV byly poskytnuty

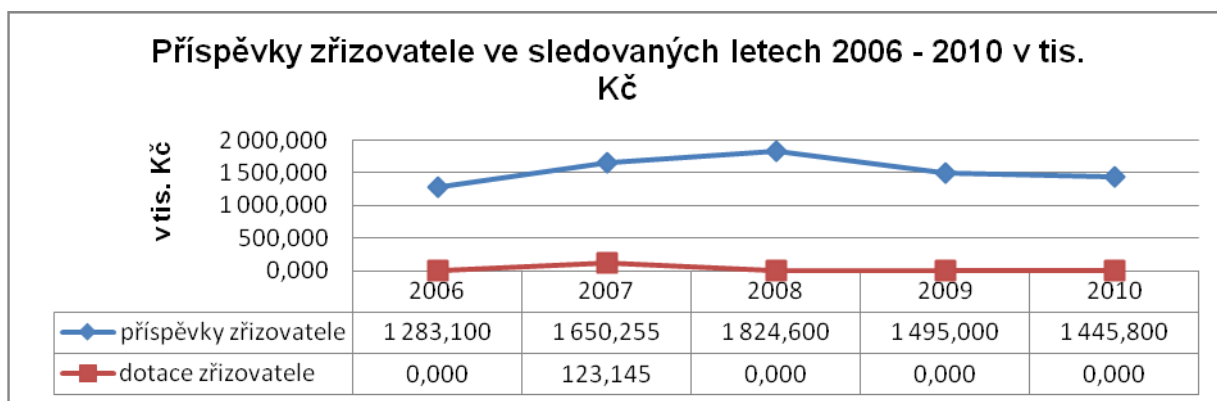
v posledním sledovaném roce 2010, „pouhých“ 51,35 tis. Kč. Ani v roce 2008 nebyla stanovená částka nijak vysoká, činila 60,96 tis. Kč. Nejvyšší částka byla poskytnuta v roce 2009 ve výši 182,95 tis. Kč. Rozdíl mezi krajními hodnotami příspěvku na ONIV byl 131,6 tis. Kč, což je více než trojnásobek.

Více než 70 % celkových výnosů organizace bylo tvořeno příjmy z krajského úřadu.

4.1.2 Příspěvky zřizovatele

MŠ dále získala prostředky od svého zřizovatele, kterým je Město Hlučín. Každým rokem dává organizace požadavek na příspěvek pro následující rok, v členění na jednotlivé nákladové položky. Po schválení radou města se promítne toto rozdělení do tzv. schváleného rozpočtu. V průběhu roku ještě samozřejmě dochází ke změnám, které se zaznamenají do upraveného rozpočtu na konci roku. Dle upraveného rozpočtu získá organizace prostředky, jejichž výši schválila rada města a jsou určeny na provoz organizace. Prostředky jsou určeny zejména na údržbu a opravy menšího rozsahu (velké opravy hradí zřizovatel), na energie, provozní výdaje (telefon, internet, revize, čisticí prostředky, kancelářské potřeby, nákup drobného hmotného majetku aj.).

Graf 4.1.3 Příspěvky zřizovatele v letech 2006 - 2010

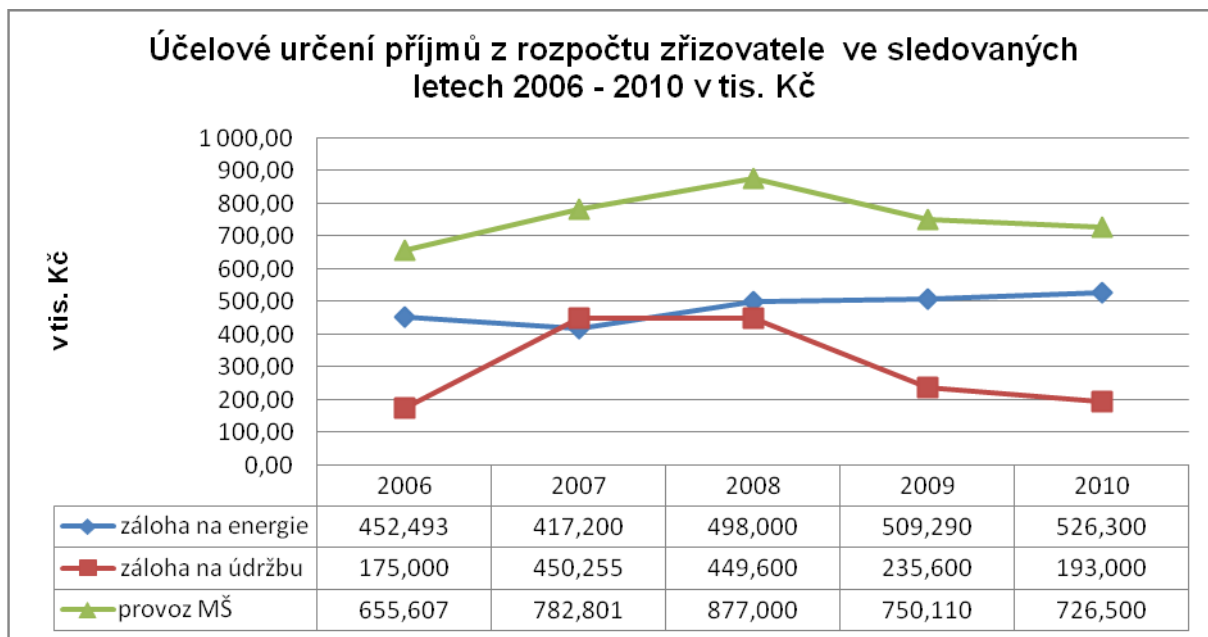
Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.1.3 je zřejmé, že příspěvky zřizovatele se pohybovaly v rozmezí 1 283,1 tis. Kč a 1 824,6 tis. Kč. Nejvyšší částku získala organizace v roce 2008 a to 1 824,6 tis. Kč a nejnižší příspěvek získala v roce 2006 ve výši 1 283,1 tis. Kč. Rozdíl těchto mezních příspěvků je 541,5 tis. Kč, což rozhodně není málo. Pouze

v roce 2007 získala organizace investiční dotaci, která byla určena na vybudování šatny úklidové místnosti pro provozní pracovníky, v částce 123,145 tis. Kč.

Příspěvky zřizovatele tvoří více než 21 % celkových výnosů organizace. Tyto prostředky byly beze zbytku vyčerpány ve všech předmětných letech.

Graf 4.1.4 Účelové určení příspěvku od zřizovatele v letech 2006 - 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

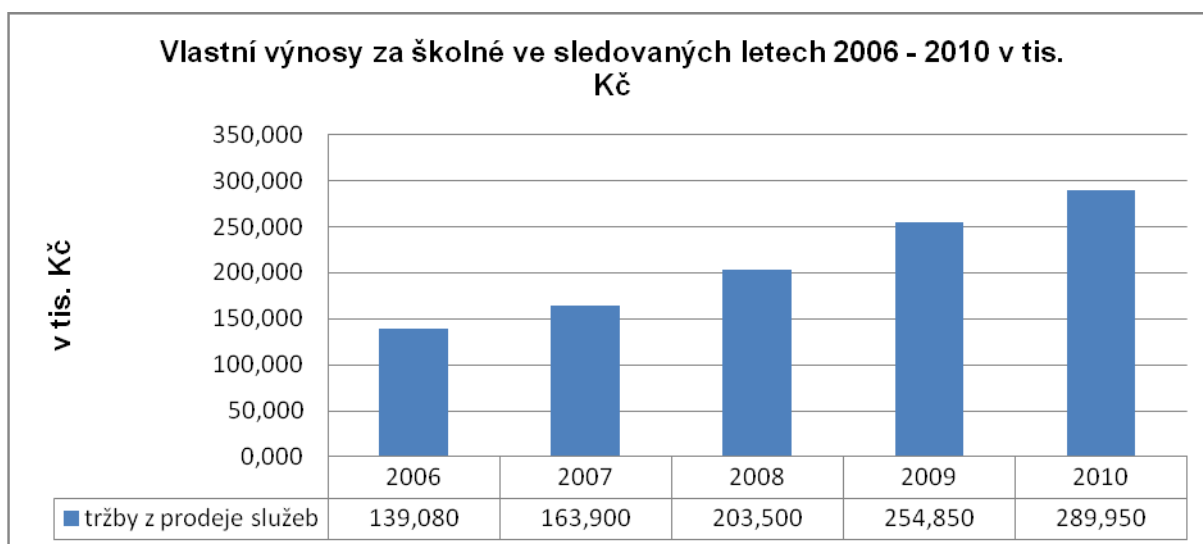
Graf 4.1.4 znázorňuje, jaké množství prostředků bylo v jednotlivých letech poskytnuto pro účely záloh na energie, opravy a údržbu a na provoz organizace. Největší množství prostředků od zřizovatele bylo poskytnuto na provozní výdaje organizace, které činí v průměru 758 tis. Kč ročně. Nejvíce bylo na provoz organizace určeno v roce 2008 a jednoznačně nejmenší obnos peněz na provoz byl poukázán v roce 2006. Výrazná převaha roku 2008 byla způsobena větším množstvím plánovaných nákupů drobného hmotného majetku, jako jsou nové lavičky do šaten, dětské stoly, skříňky, matrace aj. Záloha na údržbu byla nejnižší v letech 2006 a 2010, kdy nebylo poskytnuta pro tento účel ani 200 tis. Kč. Zatímco srovnatelně nejvyšší finance, byly na opravy a udržování majetku, poskytnuty v letech 2007 a 2008, kdy došlo k plánované opravě podlah, radiátorů, výmalbě tříd, opravě střechy, rekonstrukci umývárén apod. V porovnání s ostatními křivkami grafu je záloha na energie nejméně kolísavá. U spotřeby energie dochází zejména k nárůstu, ale za zmínku

stojí výrazně vyšší záloha na energie v roce 2006, než byla v roce následujícím 2007. Tento rozdíl byl způsoben předpokladem vyšších nákladů na energie v roce 2006, který se ovšem nepotvrdil a plnění rozpočtu v oblasti spotřeby energií bylo na 83 %, z tohoto důvodu byla záloha na energie v roce 2007 snížena.

4.1.3 Vlastní výnosy

Vlastní výnosy organizace jsou finance získané ze školného v jednotlivých letech. Školné vybírá organizace od všech dětí, které MŠ navštěvují, s výjimkou dětí předškolních, které mají ze zákona nárok na bezplatné předškolní vzdělávání. Nedoplatky, které na školném vznikají, jsou v průběhu roku vymáhány a z tohoto důvodu je plnění výnosové položky „tržby z prodeje služeb“ stoprocentní.

Graf 4.1.5 Vlastní výnosy v letech 2006 – 2010

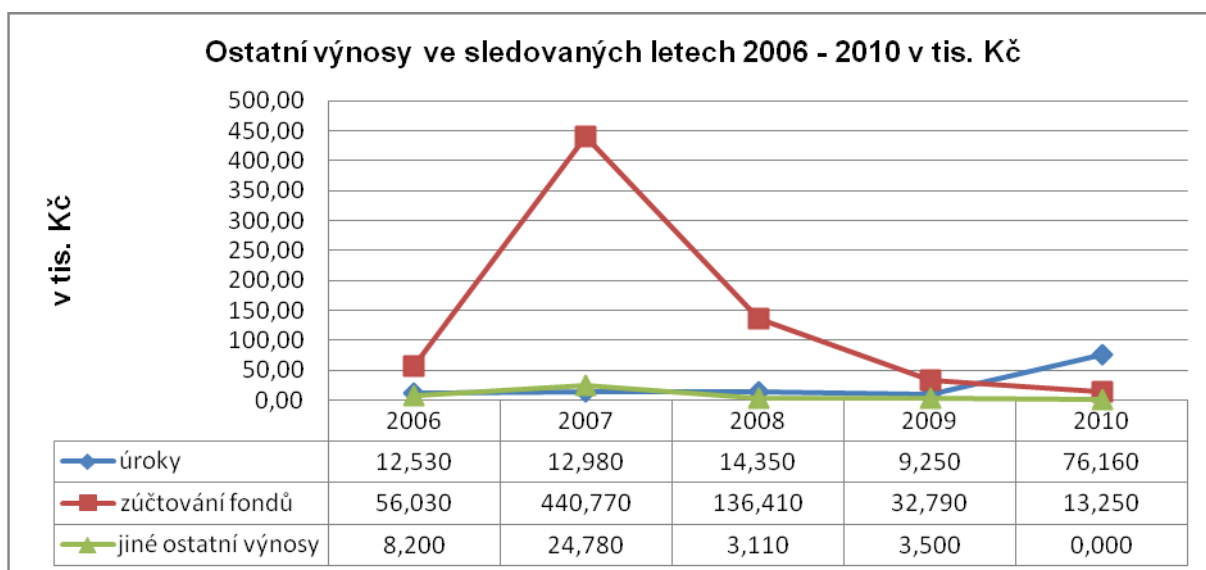
Zdroj: Rozbory hospodaření za rok 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.1.5 vyplývá, že školné má v jednotlivých letech stoupající tendenci. V roce 2006 bylo na školném vybráno nejméně, celkem 139,08 tis. Kč, v roce 2010 bylo vybráno nejvíce za celé sledované období a to 289,95 tis. Kč. Rozdíl je výrazný a to i při skutečnosti, že ve školních letech 2009/2010 a 2010/2011 bylo umístěno nejvíce předškoláků. Důvodem je zvýšení poplatku za školné v roce 2010, z 200 Kč na dítě za měsíc, na 300 Kč na dítě za měsíc.

4.1.4 Ostatní výnosy

Organizace získala v předmětných letech ještě výnosy z úroků, z převodů z vlastních fondů a jiné ostatní výnosy. Položka úroky vyjadřuje přijaté úroky z běžného účtu a účtu FKSP. Zúčtování fondů znázorňuje převody peněz z vlastních fondů do hospodaření organizace. Jiné ostatní výnosy jsou spojeny s kroužky, jež MŠ provozuje a akcemi, které pořádá.

Graf 4.1.6 Ostatní výnosy v letech 2006 – 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.1.6, je na první pohled patrný hodně výrazný nárůst výnosu ze zúčtování fondů v roce 2007, v částce 440,77 tis. Kč. Tento nárůst je způsoben zejména převodem peněz z investičního fondu, na financování plánovaných investičních výdajů. Převod financí byl schválen zřizovatelem. Největší položkou těchto investičních výdajů byla plánovaná výměna oken za plastová v obou budovách MŠ. I v roce 2008 bylo z investičního fondu čerpáno více peněz, než v letech ostatních, což bylo důsledkem rekonstrukcí na budovách MŠ (oprava střechy, rekonstrukce umývárny a WC apod.). Dalo by se říci, že k převodu peněz do vlastních fondů, dochází ve větší míře v situacích, kdy je potřeba peněžních prostředků na větší investiční výdaje organizace. Tehdy dojde k čerpání zejména z investičního fondu. Nákladné investiční akce ale nejsou plně hrazeny z investičního fondu, částečně se zde finančně podílí i zřizovatel.

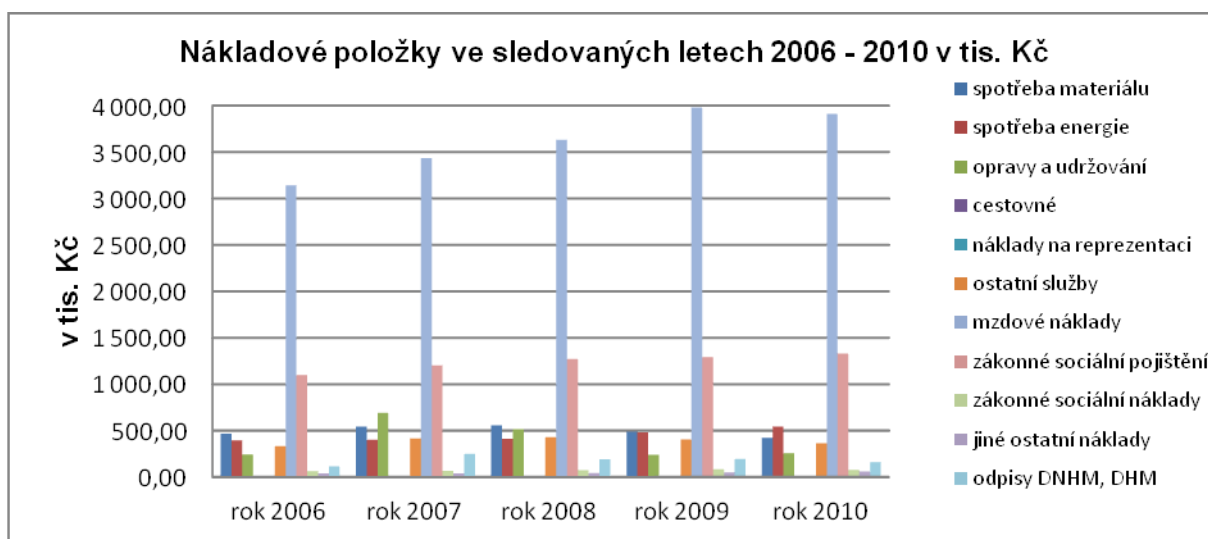
Úroky přijaté z běžného účtu nebyly nijak výraznou položkou ve výnosech organizace. Pohybovaly se v průměru okolo 12,5 tis. Kč. Výjimkou byl rok 2010, kdy se výnosy z úroků vyšplhaly na 76,16 tis. Kč.

U jiných ostatních výnosů vybočuje pouze rok 2007, kdy bylo vybráno na akce školy 24,78 tis. Kč. V roce 2010 byla položka jiných ostatních výnosů na nule.

4.2 Náklady organizace

Položky nákladů organizace se v průběhu sledovaných let neměnily. Největšími výdaji byly pro organizaci náklady na mzdy, zákonné odvody, spotřebu materiálu, spotřebu energií, opravy a udržování, ostatní služby.

Graf 4.2.1 Náklady v letech 2006 – 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

4.2.1 Náklady na přímé neinvestiční výdaje organizace

Z grafu 4.2.1 je jasné, že největší část nákladů organizace připadala na platy zaměstnanců. Průměrná měsíční částka, která se měsíčně spotřebovala na platy, byla 3 619 tis. Kč. Z celkového objemu nákladů, tvoří mzdové náklady v průměru více než 52 %. Nejméně bylo na platy vyčleněno v roce 2006, celkem 3 141 tis. Kč. Nejvyšší částka, ve výši 3 980,74 tis. Kč, byla na mzdové náklady vyčleněna v roce 2009. Důvodem bylo poskytnutí účelových dotací na mzdy pedagogických i nepedagogických zaměstnanců organizace. Také zákonné odvody, které jsou určeny na platbu zdravotního a sociálního pojištění, zaujímaly výraznou část nákladů.

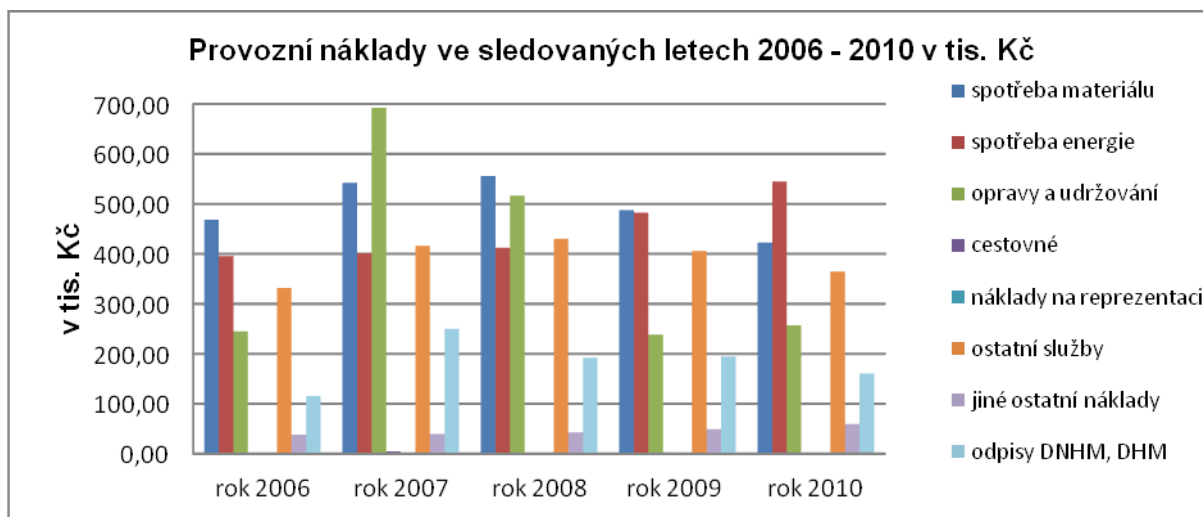
Pohybovaly se ve výši 34 % z výdajů na mzdy (9% zdravotní pojištění, 25% sociální pojištění). V průměru se ročně vydalo na zákonné odvody 1 238,45 tis. Kč.

Další součástí prostředků z krajského úřadu tvořily zákonné sociální náklady, jež vyjadřují čerpání FKSP. Využívání FKSP se řídí vyhláškou č. 114/2002 Sb. o fondu kulturních a sociálních potřeb. Pro čerpání fondu FKSP jsou určena rámcová pravidla, vydaná statutárním orgánem organizace. Nevyčerpané prostředky fondu na konci kalendářního roku nepropadají, ale je možné je převést do roku příštího. Největší část peněžních prostředků z FKSP je čerpána na příspěvek na stravné pro zaměstnance organizace, který se ročně pohybuje ve výši 53% z celkových výdajů fondu. Dále jsou z fondu poskytovány příspěvky na vitamíny, kulturní akce, dary k jubileu (pracovní, nebo životní), předplatné časopisu Školství apod. Fond je ročně čerpán v průměru ve výši 72 tis. Kč.

4.2.2 Náklady na provoz organizace

Náklady na provoz jsou nepostradatelné pro plynulý chod organizace. Vzhledem k tomu, že náklady, které jsou kryty z peněz krajského úřadu, vysoce převyšují náklady na provoz, je vhodným řešením zobrazit si provozní náklady zvlášť, viz graf 4.2.2

Graf 4.2.2 Provozní náklady v letech 2006 – 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010

Mezi nejvýraznější položky provozních nákladů organizace, beze sporu patří spotřeba materiálu a ostatní služby.

V rámci účtu 501 - spotřeba materiálu, dochází k nákupu čisticích prostředků, kancelářských potřeb, drobného hmotného majetku, prádla. Ve sledovaných letech bylo nejvíce peněz na účet 501 vydáno v roce 2007 a 2008 a to více než 54 tis. Kč. V průměru bylo vydáno na spotřebu materiálu 495,37 tis. ročně. Největší položkou zde byl drobný hmotný majetek, který zaujímal cca čtvrtinu nákladů spotřeby materiálu v každém sledovaném roce. V roce 2006 byly mimo jiné zakoupeny pracovní stoly do tříd, dětský nábytek, šatnová skříň pro zaměstnance. V roce 2007 se investovalo do dětských šatních skříní, světel v umývárně, kopírovacího stroje. V roce 2008 byly zakoupeny nové lavičky do šaten, dětské stoly a židle. V roce 2009 byla položena kobercová krytina ve všech lehárnách, zakoupen kopírovací stroj, aj. V roce 2010 byly vybaveny třídy a ředitelna nábytkem. Organizace vynakládala nemalé finance také na čisticí prostředky, do kterých ročně investovala v průměru 35 tis. Kč. Dále do knih a učebních pomůcek, které ročně stály v průměru 45 tis. Kč, do prádla (zejména povlečení a prostěradla) v průměru 40 tis. Kč ročně a do kancelářských potřeb okolo 15 tis. Kč ročně. Rozpočet na tyto výdaje nebyl nikdy překročen a byl v jednotlivých letech plněn na 90 – 95 %.

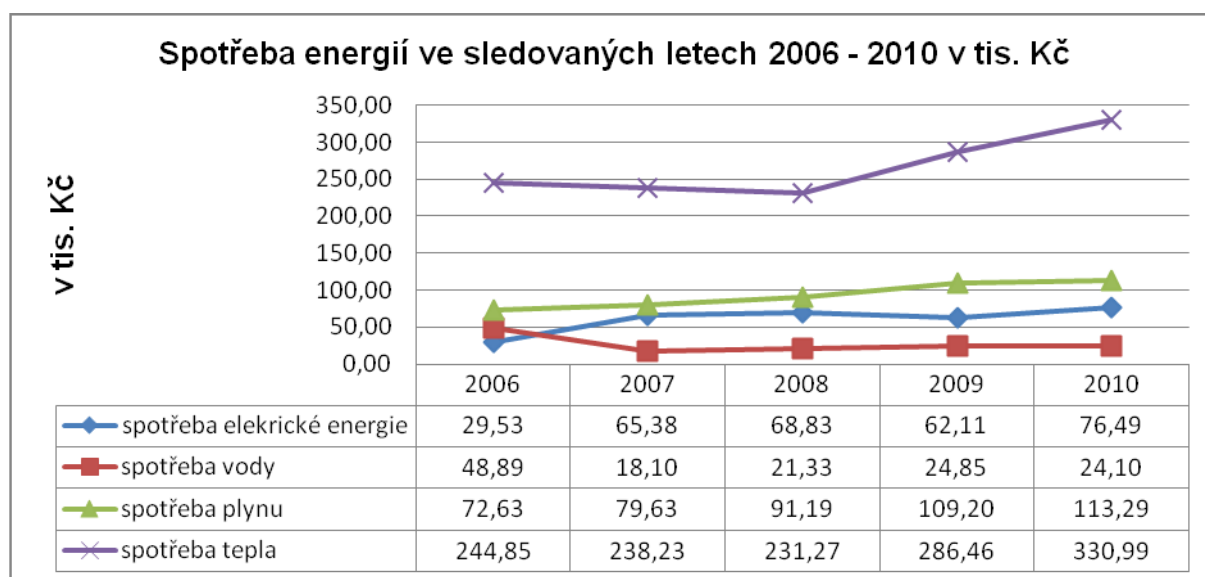
V rámci účtu 518 – ostatní služby, se hradí telefonní poplatky, poštovné, revize, školení a vzdělávání, účetní a mzdové služby. Největší část služeb zaujímají účetní a mzdové služby, které se pohybují ročně okolo 85 tis. Kč a náklady nijak výrazně nestoupají, dokonce v roce 2010 mírně klesly a plánovaný rozpočet na tuto položku, ve výši 87 tis. Kč, byl naplněn pouze na 91 % a bylo skutečně čerpáno 79,11 tis. Kč. Další výraznou položkou v rámci služeb jsou revize. V MŠ musí docházet k pravidelným kontrolám a revizím elektroinstalace a elektrických zařízení podle českých státních norem (ČSN 33 2000 – 3). Dále dochází k pravidelným kontrolám přípojek plynu a kontrolám v rámci požární ochrany. Tyto revize a kontroly stojí nemalé finanční prostředky, v průměrné částce více než 27 tis. ročně. Nejvyšší částka na tuto položku byla vydána v roce 2008, činila 39 tis. Kč.

Telefonní poplatky jsou ročně placeny v průměrné částce 43 tis. Kč, což rozhodně není málo. V rámci účtu 518 jsou také placeny školení a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ovšem částka, v průměrné roční výši 9 697 tis. Kč, není nijak závratná.

V rámci účtu 511 – opravy a udržování, docházelo ve sledovaných letech k řadě oprav a rekonstrukcí. Konkrétně v roce 2007 bylo vyčleněno nejvíc finančních prostředků, v částce 692,51 tis. Kč. V tomto roce byla vyměněna okna na obou budovách, opraveny podlahy, radiátory, vymalovány třídy, obnoveny venkovní dveře apod. Také v roce 2008 bylo vyčleněno nemalé množství prostředků na rekonstrukce, ve výši 516,67 tis. Kč. Tyto byly použity na opravu střechy, rekonstrukci umývárny a WC, opravu schodiště aj. V roce 2009, i přes nízký rozpočet v rámci účtu 511, došlo k položení nové kobercové krytiny ve všech lehárnách, vyrobena nová vstupní brána v MŠ Beneše, opraveny chodníky. V roce 2010 byly řešeny drobné opravy a havárie, byly vyměněny PVC krytiny ve třídách MŠ Severní, opravena vodoinstalace aj. Rozpočet této položky byl stabilně vyčerpán ve všech sledovaných letech, kromě roku 2006, kdy byl rozpočet ve výši 175 tis. Kč, překročen o 69,652 tis. Kč, což je překročení o 72,44 %. Důvodem byly nečekané havárie, ke kterým v tomto roce došlo, a které musely být neodkladně vyřešeny.

Spotřeba energií je nedílnou součástí nákladů organizace, jejichž výši nelze nijak výrazně ovlivnit. Skládá se ze spotřeby elektrické energie, spotřeby vody, spotřeby plynu a spotřeby tepla. Dálkové vytápění teplem využívá budova MŠ Severní, v budově MŠ Beneše vytápí plynem.

Graf 4.2.3 Spotřeba energie v letech 2006 - 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.2.3 lze vypočítat, že absolutně největší část energií byla vynaložena na spotřebu tepla. Nejméně tepla bylo spotřebováno v roce 2008 a rekordně nejvíce v roce 2010. Z celkových nákladů na spotřebu energií, zaujímají náklady na spotřebu tepla necelých 60 %. Za období sledovaných pěti let, bylo dálkově vytopeno celkem za 1 331,8 tis. Kč. Zálohy na spotřebu tepla nebyly v žádném roce plně využity, kromě roku 2010, kdy byly zálohy překročeny o 10 %. Důvodem byla dlouhá zima. Vzhledem ke skutečnosti, že teplo využívá k topení jen budova MŠ Severní, je částka za spotřebu této energie neskutečně vysoká a s odvoláním na graf 4.2.2 má od roku 2008 výrazně stoupající tendenci. Důvodem je stále větší nárůst cen energií, ale v tomto případě zajisté i nedostatečná tepelná izolace budovy. Spotřeba plynu zaujímá druhou největší část ve spotřebě energií, konkrétně bylo v průběhu pěti let spotřebováno plynu za 465,94 tis. Kč, což je ročně v průměru 93,2 tis. Kč. Plyn má každým rokem mírně stoupající tendenci, důvodem je stálé zdražování této energie. Spotřeba elektrické energie byla ve sledovaných letech v celkové výši 302,34 tis. Kč, což je ročně v průměru 60,5 tis. Kč. U spotřeby energie došlo také v průběhu let k nárůstu, a to ještě znatelnějšímu, než u plynu. V roce 2006 byla elektřina spotřebována v částce 29,53 tis. Kč a v roce 2010 již v částce 76,49 tis. Kč, což je nárůst o 250 %. Spotřeba vody zaujímá nejmenší část spotřeby energií. Výjimku tvoří pouze rok 2006, kdy byla na spotřebu vody, vydána enormně vysoká částka, v porovnání s roky následujícími, ve výši 48,89 tis. Kč. Což je v porovnání s ostatními roky více než dvojnásobek. Důvodem je uskutečnění rekonstrukce v roce 2006, v podobě polocentralizace jídelen a výdejen stravy a rekonstrukce kuchyně. Tyto rekonstrukce měly za následek významné snížení spotřeby vody.

Organizace hospodaří s majetkem zřizovatele a je povinna ho odepisovat a sestavovat odpisový plán, na jehož základě dochází k odepisování majetku v průběhu jeho používání. Odpisový plán musí být schválen zřizovatelem. Odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku se dále převádějí do investičního fondu organizace a to v celé výši. Roční odpisy se pohybovaly v letech 2006 – 2010 v průměrné výši 182,73 tis. Kč. Nejvyšší částka na odpisy byla vydaná v roce 2007, kdy tvořily odpisy 250,38 tis. Kč. Nejnižší částka byla v roce 2006, pouhých 115,62 tis. Kč. Vysoký nárůst v roce 2007 byl způsoben technickým zhodnocením majetku, v podobě polocentralizace jídelen v roce 2006. Technické zhodnocení bylo

předáno k užívání v prosinci roku 2006, a proto bylo odepisování majetku s TZH nastartováno až v lednu 2007 a to dle navrženého a schváleného odpisového plánu.

4.3 Tvorba a čerpání fondů

Organizace hospodaří se svými peněžními fondy, kterými jsou *FKSP*, investiční fond, rezervní fond a fond odměn. Tyto fondy jsou vedeny v rámci bankovního účtu organizace, kromě *FKSP*, pro který je zřízen účet samostatný.

FKSP je určen zejména zaměstnancům organizace. Tyto prostředky získává organizace z krajského úřadu. Nevyčerpané prostředky fondu na konci kalendářního roku nepropadají, ale je možné je převést a následně využít v letech příštích.

Tab. 4.3.1 Tvorba a čerpání *FKSP*

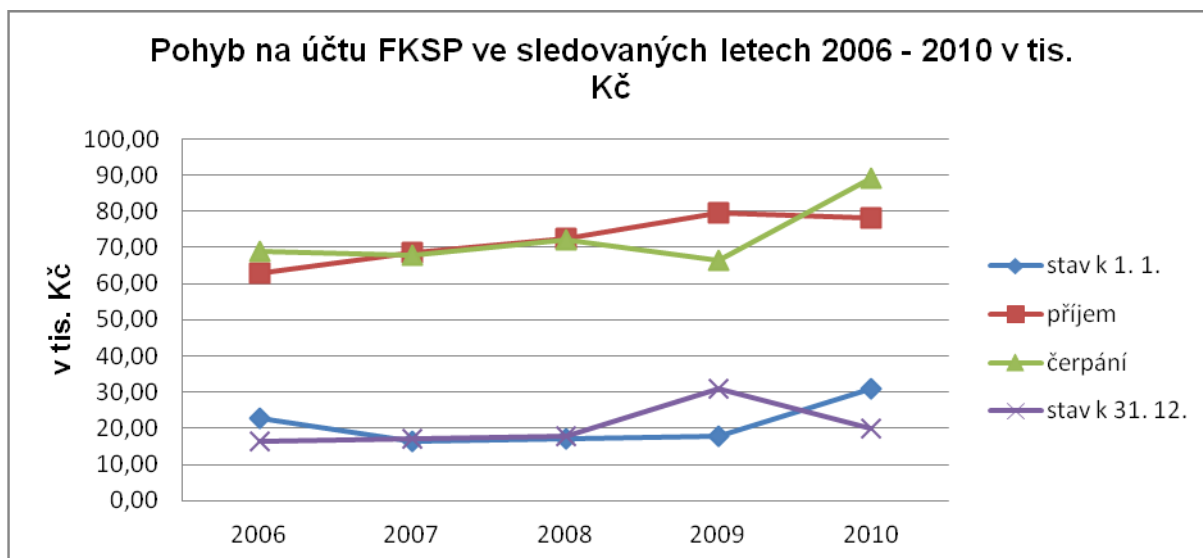
	2006	2007	2008	2009	2010
stav k 1. 1.	22,64	16,58	17,25	17,72	30,97
příjem	62,82	68,68	72,64	79,62	78,22
čerpání	68,88	68,01	72,17	66,37	89,17
stav k 31. 12.	16,58	17,25	17,72	30,97	20,02

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

FKSP je využíván zaměstnanci organizace zejména jako příspěvek na stravné. Výdaje na stravné zaujímají více než 50 % všech výdajů fondu a to ve všech sledovaných letech. Částka na stravné se pohybuje ve výši 36 tis. Kč ročně. Dalším každoročním výdajem jsou příspěvky na vitamíny, které slouží k nákupu v lékárně. Ty tvoří přibližně 25 % veškerých výdajů fondu, v částce okolo 18 tis. Kč ročně. Příspěvek na kulturu je také každoroční součástí výdajů na *FKSP*. Pohybuje se v rozmezí 4,5 tis. Kč až 5,9 tis. Kč za rok, což je průměrně 8 % celkových výdajů fondu. Stabílní položkou čerpání fondu jsou také dary a to k životnímu jubileu, nebo jubileu pracovnímu. Vzhledem k povaze určení je logické, že částky nejsou nijak konstantní a pohybují se ve sledovaných letech v rozmezí 3,5 tis. Kč až 10 tis. Kč ročně. Nejvyšší částka byla vydána v roce 2008, ve výši 10 tis. Kč, z toho 7,5 tis. Kč na pracovní jubile a 2,5 tis. Kč na jubilea životní. Z *FKSP* je také placeno předplatné časopisu *Školství*, které se každým rokem o něco zvyšuje. V průměru činí

částka za předplatné 1,85 tis. Kč. V roce 2006 byly z fondu zakoupeny fotoaparáty v celkové hodnotě 9,901 tis. Kč. V roce 2007 byla z FKSP pořízena varná konvice v hodnotě 1,84 tis. Kč. Ve všech sledovaných letech došlo k vyčerpání přibližně stejné, nebo vyšší částky, než bylo vloženo z prostředků krajského úřadu. Kromě roku 2009, kdy bylo čerpáno o více než 13 tis. Kč méně, než bylo vloženo.

Graf 4.3.1 Pohyb na účtu FKSP v letech 2006 – 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Dle grafu 4.3.1, byla tvorba a čerpání FKSP po sledované období v celku rovnoměrné. FKSP bylo tvořeno přiděly z krajského úřadu ve výši 2 % z nákladů na mzdy, z čehož logicky vyplývá, že měly přiděly mírně stoupající tendenci v návaznosti na stoupající mzdy. Výjimkou byl rok 2010, kdy došlo k mírnému poklesu z důvodu účelových dotací v roce 2009. Nejméně bylo z fondu čerpáno v roce 2009, největší obnos byl pro zaměstnance rozdělen v roce 2010. Čerpání FKSP bylo průměrně v částce 72,9 tis. Kč ročně.

Fond rezervní se vytváří ze zlepšeného hospodářského výsledku minulých let.

Dle tab. 4.3.2 bylo na počátku sledovaného období v rezervním fondu k dispozici 187,77 tis. Kč. Každým rokem byla do rezervního fondu vložena část peněz z hospodářského výsledku organizace. Čerpán byl na další rozvoj organizace. V roce 2007 byla čerpána částka 100 tis. Kč, se schválením zřizovatele, na posílení

investičního fondu. Také v roce 2008 došlo k posílení investičního fondu, v částce 50 tis. Kč. Konečný stav fondu ke dni 31. 12. 2010 byl 325,84 tis. Kč

Tab. 4.3.2 Tvorba a čerpání rezervního fondu

	2006	2007	2008	2009	2010
stav k 1. 1.	187,77	211,43	118,21	114,19	223,63
příjem	30,69	7,30	50,08	111,44	102,71
čerpání	7,03	101,15	54,10	2,00	500,00
stav k 31. 12.	211,43	118,21	114,19	223,63	325,84

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Fond odměn je používán k pokrytí odměn a případnému překročení prostředků na platy. Z tab. 4.3.3 je patrné, že počáteční stav roku 2006 byl 32,82 tis. Kč. Fond byl tvořen přesunem prostředků ze zlepšeného hospodářského výsledku organizace. K čerpání fondu došlo pouze v roce 2006, ve výši 19 tis. Kč a to na překročení prostředků na platy. V ostatních letech k čerpání z fondu nedošlo. Konečný zůstatek k poslednímu dni roku 2010 byl 60,05 tis. Kč.

Tab. 4.3.3 Tvorba a čerpání fondu odměn

	2006	2007	2008	2009	2010
stav k 1. 1.	32,82	20,05	20,05	31,05	49,05
příjem	6,23	x	11,00	18,00	11,00
čerpání	19,00	x	x	x	x
stav k 31. 12.	20,05	20,05	31,05	49,05	60,05

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Investiční fond zajišťuje financování investičních potřeb organizace. Z tab. 4.3.4 lze vyčíst, že počáteční stav investičního fondu byl 186,74 tis. Kč. Fond byl ve všech sledovaných letech tvořen převážně z odpisů DNHM a DHM. V roce 2006 byly peníze čerpány na opravu a údržbu movitého majetku. V roce 2007 byl fond tvořen kromě odpisů také příspěvkem zřizovatele. Důvodem byla plánovaná výměna oken v obou budovách školy. V roce 2008 byl investiční fond posílen o 100 tis. Kč z fondu rezervního. Čerpány byly finance na drobné investiční nákupy

a na údržbu a opravu nemovitého majetku. V roce 2009 byly čerpané prostředky, ve výši 150,88 tis. Kč, použity na vybavení zahrady a výměnu bočních dveří hospodářské budovy. V roce 2010 bylo investováno do drobných nákupů a zakoupení zahradního koše. Investiční fond měl k 31. 12. 2010 konečný zůstatek 177,14 tis. Kč.

Tab. 4.3.4 Tvorba a čerpání investičního fondu

	2006	2007	2008	2009	2010
stav k 1. 1.	186,74	254,89	165,66	129,03	172,80
příjem	115,62	473,52	242,49	194,65	160,51
čerpání	47,47	562,76	279,11	150,88	156,17
stav k 31. 12.	254,89	165,66	129,03	172,80	177,14

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

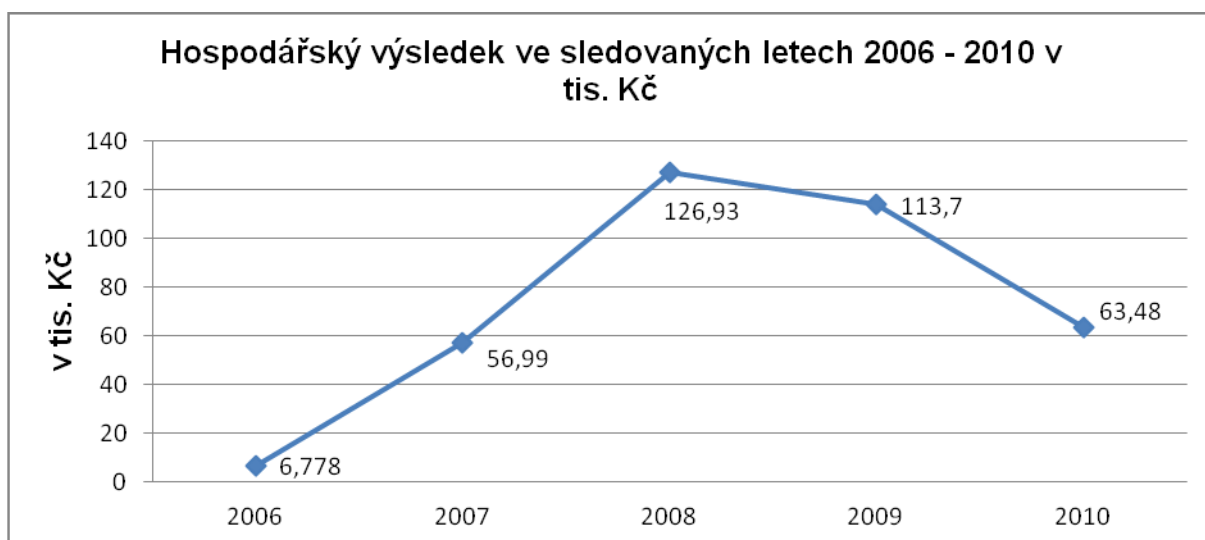
4.4 Hospodářský výsledek organizace

Organizace v průběhu roku hospodařila zejména s příspěvky krajského úřadu, příspěvky svého zřizovatele a vlastními výnosy. Tyto výnosy byly upotřebeny na úhradu nákladů organizace, zejména neinvestičních přímých nákladů a nákladů provozních. Rozdíl mezi výnosy a náklady organizace je hospodářským výsledkem organizace. Výsledek hospodaření (dále jen VH) je důležitým ukazatelem hospodaření organizace. HV může být kladný (zisk), nebo záporný (ztráta). V případě PO je ideální HV roven nule. V případě kladného výsledku se HV většinou rozdělí do rezervního fondu a fondu odměn. Vždy musí být záměr organizace o rozdělení HV schválen zřizovatelem.

Celkové výnosy v roce 2006 byly 5 903,94 tis. Kč, celkové náklady 5 897,16 tis. Kč. HV organizace za rok 2006 činil 6,778 tis. Kč. Prostředky byly v celkové výši vloženy do rezervního fondu organizace. Celkové výnosy v roce 2007 byly 7 110,69 tis. Kč, celkové náklady 7 053,70 tis. Kč. HV organizace za rok 2007 činil 56,99 tis. Kč. Prostředky byly vloženy do rezervního fondu ve výši 45,99 tis. Kč a 11 tis. Kč do fondu odměn. Výnosy v roce 2008 byly 7 255,93 tis. Kč, celkové náklady činily 7 129 tis. Kč. HV organizace za rok 2008 činil 126,930 tis. Kč. Prostředky byly vloženy do rezervního fondu ve výši 108,93 tis. Kč a do fondu odměn ve výši

18 tis. Kč. Výnosy roku 2009 byly v celkové výši 7 330,39 tis. Kč. Skutečné náklady byly 7 216,69 tis. Kč. HV organizace byl 113,7 tis. Kč. HV byl rozdělen do rezervního fondu v částce 102,7 tis. Kč a do fondu odměn v částce 11 tis. Kč. Výnosy roku 2010 byly vyčísleny na 7 194,16 tis. Kč. Náklady roku 2010 byly v hodnotě 7 130,68 tis. Kč. HV po odečtení výnosů od nákladů byl 63,48 tis. Kč. HV byl v částce 45,48 tis. Kč vložen do rezervního fondu a do fondu odměn v částce 18 tis. Kč. Ve všech předmětných letech byl návrh organizace na rozdělení HV zřizovatelem přijat bez připomínek.

Graf 4.4.1 Hospodářský výsledek v letech 2006 - 2010

Zdroj: Rozbory hospodaření v roce 2006 – 2010, vlastní zpracování

Z grafu 4.4.1 je zřejmé, že nejnižší HV byl v roce 2006, nejvyšší HV byl zaznamenán v roce 2008. Rozdíl mezních hodnot HV byl 120,152 tis. Kč.

Tab. 4.6.1 Výnosy, náklady a hospodářský výsledek v letech 2006 - 2010

rok	výnosy v tis. Kč	náklady v tis. Kč	HV v tis. Kč
2006	5 903,94	5 897,16	6,78
2007	7 110,69	7 053,70	56,99
2008	7 255,93	7 129,00	126,93
2009	7 330,39	7 216,69	113,70
2010	7 194,16	7 130,68	63,48

Zdroj: Rozbory hospodaření 2006-2010, vlastní zpracování

Výnosy, náklady a potažmo hospodářský výsledek, ve všech sledovaných letech, znázorňuje tab. 4.6.1, která dokládá, že výnosy byly ve všech předmětných letech vyšší, než náklady organizace.²⁶

²⁶ Rozbory hospodaření Mateřské školy Severní za roky 2006 - 2010

5. ZÁVĚR

Předškolní vzdělávání je významným mezníkem v životě dítěte. Mateřská škola znamená důležitý přechod dítěte od hravého dětství k systematickému vzdělávání. Dítě zde dostává důležité základy do života, které mu pomáhají k dalšímu vývoji a rozvoji jeho dovedností a osobnosti. MŠ učí dítě respektu k autoritám a připravuje ho k nelehkému vstupu do základní školy. Role předškolního pedagoga není vůbec snadná, přesto je často opomíjena. Pokroky dětí jsou pro učitelky MŠ nezřídka více viditelné a radostné, než pro rodiče, kteří berou vývoj a sebepoznávání dítěte za samozřejmost. V průběhu let dochází stále k rušení dalších předškolních zařízení, ke kterému dochází zejména z finančních důvodů. Následkem toho jsou velké kapacitní problémy, mateřské školy jsou plně vytíženy a jen zřídka kdy jsou přijaty všechny děti, které se do MŠ hlásí. Důležité je také zmínit, že v roce 2010 došlo k výraznému snížení průměrných ONIV všemi krajskými úřady, v průměru o cca 23,2 % oproti roku 2009. Znamená to snížení důležitých prostředků pro MŠ, které jsou určeny zejména na učební pomůcky, hračky a další vzdělávání pedagogů. Jednotlivé kraje přistoupily ke snížení těchto prostředků rozdílně. V Moravskoslezském kraji byla hodnota normativu ONIV v částce 230 Kč na dítě, což je třetí nejvyšší hodnota v rámci České republiky. Hodnota normativu byla snížena o 11,54 % a z tab. 3.3.3 je patrné, že toto snížení ONIV v Moravskoslezském kraji, bylo nejnižší ze všech krajů České republiky. Z toho lze vyvozovat, že Moravskoslezský kraj klade důraz na regionální školství a snaží se udržet prostředky MŠ na co nejlepší úrovni.

Obsah bakalářské práce byl zaměřen na hospodaření Mateřské školy Severní v Hlučíně. V úvodu práce byla objasněna důležitost a podstata předškolního vzdělávání. Byla vysvětlena potřeba dobrého ohodnocení práce pedagogů a nutnost dostačujících peněžních prostředků v této oblasti vzdělávání.

V teoretické části práce byly objasněny teoretické pojmy, které jsou důležité pro správné pochopení bakalářské práce. Mezi tyto pojmy patří zejména popis veřejného sektoru, neziskových organizací, příspěvkových organizací územně samosprávných celků, poté bylo objasněno fungování a hospodaření příspěvkových organizací v oblasti školství, zejména školství regionálního. Dále se práce zabývala předškolním vzděláváním, bylo objasněno členění úrovně vzdělávání v ČR,

cíle a organizace předškolního vzdělávání, specifikovány příjmy a výdaje mateřských škol, popsán systém normativního financování předškolního vzdělávání.

V praktické části došlo k seznámení s příspěvkovou organizací vykonávající činnost mateřské školy. Konkrétně se zabývala charakteristikou organizace a byla vymezena činnost MŠ dle zřizovací listiny, objasněna filozofie školy, její personální složení, organizace vzdělávání a rámcově popsáno hospodaření MŠ.

Cílem práce bylo specifikovat zdroje finančních prostředků Mateřské školy Severní a následně zhodnotit její hospodaření. Cíl práce byl naplněn analýzou nákladů a výnosů v období let 2006 – 2010 a zhodnocením hospodaření organizace v závěru této práce. Čerpáno bylo zejména z Rozborů hospodaření organizace v předmětných letech.

Bylo zjištěno, že příspěvek krajského úřadu se v průměru sledovaného období pohyboval okolo 71 %, příspěvek zřizovatele tvořil více než 21 % z celkových výnosů a vlastní výnosy se podílely na těch celkových v průměru 3 %. Ostatní výnosy, v podobě úroků, zúčtování fondů a jiných ostatních výnosů, se pohybovaly okolo 5 % z celku. Veškeré výnosy, ať už poskytnuté krajským úřadem, nebo zřizovatelem byly zcela vyčerpány a to v souladu s příslušnou legislativou.

V celém sledovaném období nezískala organizace žádné dotace z Evropské unie, což je způsobeno nedostatkem dotačních projektů na předškolní vzdělávání.

Mzdy tvořily drtivou část nákladů organizace. Na mzdy bylo vynaloženo v průměru 53 % z celkových nákladů v předmětných letech. Provozní náklady, které byly hrazeny z prostředků zřizovatele, zaujímaly průměrně 28 % z celkových nákladů.

Analýze byly podrobeny také peněžní fondy, které organizace využívá. Bylo zjištěno, že je plně využíván zejména fond kulturních a sociálních potřeb a také investiční fond, z kterého jsou hrazeny větší investiční výdaje a který je tvořen zejména z odpisů dlouhodobého majetku organizace. Metodou komparace bylo zjištěno, že organizace ve sledovaném pětiletém období, hospodařila vždy s kladnými výsledky. HV se pohyboval v rozmezí 6,778 tis. Kč a 126,93 tis. Kč. Nejlepšího HV bylo dosaženo v roce 2008. V průměru tvořil HV více než 73 tis. Kč ročně. Prostředky, které byly organizaci poskytovány, využívala na základě závazných pravidel a norem, což je tvrzení podložené nejen pravidelnými kontrolami organizace, které nezaznamenaly žádná pochybení, ale také komunikací se zřizovatelem,

který neměl k hospodaření se svěřenými prostředky ve sledovaných letech žádné připomínky.

Možnosti, kde by bylo možno ušetřit, není mnoho. Je zapotřebí zajistit si vhodné smluvní partnery, ať už na dodávky energií, nebo jiné služby, což se organizace snaží naplňovat.

V oblasti energií je nutno zmínit, že spotřeba tepla za sledované pětileté období, byla v částce 1 331,79 tis. Kč, což je necelých 60 % z celku veškerých využívaných energií dané organizace a to i v situaci, že teplem vytápí pouze jedna z budov MŠ. Vzhledem ke stáří budovy a pavilónovému typu stavby, by bylo nejvhodnějším řešením kompletní zateplení, které by ušetřilo nemalé finanční prostředky, což by se odrazilo ve spotřebě tepla a postupem let by se tato investice mnohonásobně vrátila. Také by bylo možností přejít na vytápění plynem, ale to už je otázkou podrobnější analýzy spotřeby jednotlivých energií. Za zmínku určitě stojí, že výhradním vlastníkem teplárny, jež dodává tepelnou energii do budovy MŠ, je Město Hlučín, které z dodávek tepla získává nemalé finanční prostředky.

Vlastní výnosy organizace se skládají ze školného, které bylo od roku 2006 ve výši 200 Kč za dítě. Od roku 2010 se školné zvýšilo na 300 Kč za dítě. Vyhláška č. 14/2005 Sb. stanovuje, že celková výše poplatku za školné v měsíci, nesmí přesáhnout 50 % skutečných průměrných měsíčních provozních nákladů organizace, tedy skutečných průměrných neinvestičních výdajů organizace, s výjimkou platů, zákonných odvodů, přidělů do FKSP a jiných nákladů, na které byly poskytnuty prostředky ze státního rozpočtu. Tato vyhláška dává prostor organizaci a hlavně zřizovateli, zvýšit poplatek za školné až do této výše. V případě MŠ Severní, by bylo možné zvýšit měsíční úhradu školného za jedno dítě, až na částku okolo 600 Kč měsíčně. Tato změna by znamenala zvýšení vlastních výnosů organizace o 100 %. Také by to možná částečně vyřešilo situaci, kdy maminky na mateřských dovolených, dávají do MŠ děti a na potřebné matky, které nastupují do zaměstnání, se mnohdy nedostává.

Město Hlučín již jednou přistoupilo ke sjednocení dvou školek v jednu příspěvkovou organizaci, což je případ právě Mateřské školy Severní. Důvodem bylo snížení nákladů v oblasti mezd. Město je zřizovatelem ještě jedné MŠ (MŠ Cihelní), která má kapacitu 150 dětí a stejný počet zaměstnanců jako MŠ Severní. Hypoteticky by tak bylo možné spojit obě tyto školy a vytvořit jednu příspěvkovou organizaci

vykonávající činnost mateřské školy, čímž by se opět ušetřily finance v oblasti mzdových nákladů. Výrazným negativem této úvahy ovšem je, že organizace by rázem čítala celkem 312 dětí, což je v poměrech Moravskoslezského kraje výrazný nadprůměr. Je potřeba si uvědomit, že již při stávajícím počtu dětí, je kapacitně řazena mezi pouhé 2 % škol v Moravskoslezském kraji, viz. graf 2.3.1.

Také je dobré sledovat situaci v oblasti dotací a grantů, kde ovšem pro organizaci není nijak velké pole působnosti. Další možností je získávání sponzorských darů a to buďto finančních, nebo věcných, na jednotlivá vybavení tříd, nebo jen drobných nákupů, např. hraček a pomůcek. Tyto sponzorské dary je možné odečíst od základu daně, kdy přesné podmínky a znění je možné nalézt v zákoně 586/1992 Sb. o dani z příjmu.

Současný vícezdrojový systém školství je tedy možné označit za maximálně vhodný. Mzdy a odvody jsou hrazeny z centrálního rozpočtu v plné výši. Zřizovatel nejenže poskytuje prostředky na provoz organizace, ale také se výrazně spolupodílí na zhodnocování budov, které jim patří a které jsou v užívání MŠ.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8.

Halásek, D. *Veřejná ekonomika*. 2. vyd. Opava: OPTYS, spol. s r.o., 2007. 208 s. ISBN 80-85819-60-0

MOCKOVČIAKOVÁ, A.; PROKŮPKOVÁ, Danuše.; MORÁVEK, Zdeněk. *Příspěvkové organizace 2011*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 324 s. ISBN 978-80-7357-626-4.

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. ; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

SVOBODOVÁ, E. *Vzdělávání v mateřské škole*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 166 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

OSTATNÍ ZDROJE

Kurikulum školy MŠ Severní, 2011.

MŠMT. Analýza současného systému financování školství. 2010. [on – line] 2010. [cit. 30. 4. 2012]. Dostupné na <http://www.ucitelskenoviny.cz/?nastenka>.

Portál Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, *Krajská metodika rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem na rok 2012* [on-line] 2012. [cit. 23.4.2012]. Dostupné na <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/krajska-metodika-rozpisu-primych->

vydaju-pravnicky-osob-vykonavajicich-cinnost-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-obcemi-a-krajem-na-rok-2012-22482/.

Portál MŠMT. *Porovnání krajských normativů ONIV stanovených jednotlivými krajskými úřady pro krajské a obecní školství v roce 2010 [on-line] 2010.*[cit. 30. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/11561>.

Rozbory hospodaření Mateřské školy Severní v letech 2006 – 2010.

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM ZKRATEK

ČŠI	Česká školní inspekce
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
KÚ	Krajský úřad
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MP	Mzdové prostředky
NO	Neziskové organizace
NIV	Neinvestiční výdaje
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OS	Organizační složky
OŠ KÚ	Odbory školství krajských úřadů
PO	Příspěvkové organizace
PV	Předškolní vzdělávání
PZ	Počet zaměstnanců
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
VS	Veřejný sektor

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
jméno a příjmení studenta

